БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Советэй, ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой орган

№ 167 (6957) | 1951 оной августын 25, суббото | Сэн 20 мүнгэн

Социалистическэ мүрысөө улам дэлгэрүүлэе

Олониитын социалистическэ мүрысөөн хадаа советскэ хүнүүдэй зохёон байгуулагша үүсхэлэй, социалистическэ Эхэ орондоо тэдэнэй үнэн сэхэ байдагай эли тодо гэршэ мүн. Социалистическэ мүрысөөн хадаа социализм байгуулгын коммунистическэ метод, манай советскэ общественэй хүгжэлтын түлхидэр хүсэнүүдэй нэгэн мүн.

Оронноймнай арадай ажахын бүхы һалбаринуудта социалистическэ мүрысөөн үдэр ерэхэ бүри улам үргэдэнэ. Эрхим шанартай продукци бүтээхын түлөө, түүхэй эд болон материалнуудые арбиллахын түлөө, зэмсэг түхеэрэлгые бүрин бүтэн байлгахын түлөө тэмсэлдэжэ, үндэр ургаса туйлахын түлөө, ажал улам хүгжөөхын түлөө тэмсэл олониитын үүсхэлэй ашаар мүн.

Социалистическэ мүрысөө эмхидхэгшэ, зоригжуулагша хүсэн болбол большевистскэ парти болоно. Парти болбол мүрысөө үргэдхэхэ, хүтэлбэрилхэ, шэнэ юумые дэмжэхэ тухай бүхы анхаралаа табиха бүхы партийна организацинуудһаа эринэ.

Бүхы хүдэлмэришэдые, колхозникуудые, мэргэжэлтэдые мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадуулха, түрүү предприятинуудай, колхозуудай, түрүү хүнүүдэй дүршэлые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, гээгдэгшэдые түрүүшүүлэй зэргэдэ оруулхын түлөө тэмсэхэ уялгатай комсомольско, профсоюзна, ажахын органууд социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ хэрэгтэ ехэхэн үүргэ дүүргэхэ байна.

Манай агууехэ Эхэ ороной бүхы городууд болон тосхонуудайхидал Бурят-Монголой предприятинуудта ба колхозуудта социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэринэ. Республикымнай олон предприятинууд, колхозууд эрхим илалтануудые туйлана. Жэшээлхэдэ, Ленинэй орденто ПВЗ-гэй коллектив энэ жэлэйнгээ 7 һарын түсэбые үлүүлэн дүүргээ, хоёрдохи кварталайнгаа хүдэлмэриин дүнгөөр СССР-эй Министрнүүдэй Советэй дамжуулгын Улаан туг абаа болоо. Жэлэйнгээ үйлэдбэриин түсэбые декабриин 21-дэ дүүргэхэ гэһэн уялгаяа мяха-консервын комбинадай коллектив хэрэг дээрэ дүүргэнэ. Тус комбинат 7 һарынгаа түсэб 111,4 процент дүүргээ. Сэмэнтын фабрикын, мелькомбинадай болон бусад предприятинуудай коллективүүд, тэрэшэлэн олон МТС-үүд болон колхозууд абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэнэ.

Гэбэшье, социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ ба хүтэлбэрилхэ талаар олохон партийна, комсомольско, профсоюзна болон ажахын органууд ехэхэн дутагдалнуудтай. Эдэ дутагдалнуудые элирүүлжэ, түргэнөөр зайлуулха гээшэ шухала шухала зорилго болоно.

Социалистическэ мүрысөөндэ одо тэдыгээр, хойрогоор хандажа болохогүй. Зүгөөр тиимэ шэнгеэр хэрэгээр хандаха ябадал мүнөөн бэшэ гээгдэнэ гэжэ Улан-Удын городой профсоюзна активай болоһон суглаан дээрэ хэлэгдээ һэн. Улан-Удын модоной комбинадта профсоюзай завком Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 34-дэхи жэлэй ойе нэрэтэйгээр угтахын түлөө мүрысөөндэ коллективэйнгээ уялгануудые зохёоһон байха юм. Завком хадаа хүдэлмэришэдэйнгээ суглаа татаад, уялгануудаа зүбшэн хэлсэжэ, баталха ёһотой байгаа. Гэбэшье тэндэ тиимэ юумэн болоогүй. Завкомой хүтэлбэрилэгшэд завкомойнгоо «үргэн» заседани зарлаад, уялгаяа баталһан болоод лэ мүрысөө эмхидхэхэ хүдэлмэриие хизаарлажархёо. Иимэ хойрогоор хандахада мүрысөөнһөө ямар үрэ гараха гээшэб!?

Мүрысөө эмхидхэхэдээ олохон предприятинууд дээрэ гансал тоогой талые хараад лэ, шанарай показателиие обёоронгүй орхижорхидог ябадал хадаа горьтойхон дутагдал болоно. Манай предприятинууд, совхозууд, МТС-үүд болон колхозууд һүүлэй жэлнүүдтэ хүсэтэ шэнэ техникээр зэбсэглэгдэһэн, мэргэжэлтэй кадрнуудаар хангагдаһан дээрэһээ ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, продукциин шанарые һайжаруулха аргатай болоо. Олон партийна, профсоюзна, ажахын органууд мүрысөө эмхидхэхэдээ энэ ушарые хараадаа абанагүй. Зарим предприятинууд болон колхозуудта даншье доогуур, заримдаа ажалай бүтээсын үнинэй туйлагдаһан хэмжээнһээшье доогуур уялганууд абтана, тиимэһээ тэдэнэй арга боломжонуудта тааранагүй.

Улан-Удын механизированнэ шэлэй заводой хүтэлбэрилэгшэд, профсоюзай завком мүрысөөнэй дүн гаргахадаа, ямар цехүүдэй түрүүлжэ ябаһаниие тодорхойлходоо шанарай талые харангүй, тоогой талыел харадаг байха юм. Мүрысөөндэ ороһон хүдэлмэришэдэй уялганууд соо гансал нормо дүүргэхэ тухай бэшэгдээд лэ, харин продукциин шанарай түлөө, түүхэй эд болон материалнуудые арбилхын түлөө тэмсэл ба шанарай бусад показательнууд хараада абтадаггүй байха юм.

Республикын олохон предприятинууд дээрэ, тэрэ тоодо механизированнэ шэлэй заводто цехүүдэй абаһан уялганууд предприятиин бүхы дээрээ абаһан уялгада таарахагүй байдаг.

Республикын зарим министерствонууд болон профсоюзуудай обкомуудай зохёоһон социалистическэ мүрысөөнэй условинууд үнинэй хуушаршанхай, предприяти дээрэ болоһон ехэхэн хубилалтые анхаралдаа абанагүй гэжэ городой профсоюзна элэбхитэдэй суглаан дээрэ тон зүбөөр шүүмжэлэгдээ. Жэшээлхэдэ, республикын нютагай промышленностиин предприятинуудай социалистическэ мүрысөөнэй условинууд тогтоогдомол ассортимент, гаргаһан продукциин сортнууд, продукциин өөрынь үнэ мэтын шухала зүйлнүүдые хараалнагүй.

Социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ ба хүтэлбэрилхэ хэрэгтэхи эдэ бүхы дутагдалнуудые эрид зайлуулха шухала. Гүрэнэй түсэбые тогтоогдоһон тоогой, шанарай талаар дүүргэхын хажуугаар, мүнөө мүрысөөн дотор гол зүйл хадаа продукциин шанарые бүхы хэмжээгээр һайжаруулхын, өөрынь үные химдаруулхын, түүхэй эд болон материалнуудые арбилхын, промышленность болон хүдөө ажахын доторой резервнүүдые зүбөөр хэрэглэхын, түрүү техникые нэбтэрүүлхын ажалай бүтээсые болон үйлэдбэриин культурые саашадань дээшэлүүлхын түлөө тэмсэл болоно.

Социалистическэ мүрысөө шэнэ хүсэтэйгөөр дэлгэрүүлэе! Коммунизм байгуулгын агууехэ сталинска программые бэелүүлхын түлөө тэмсэлдээ шэнэ илалтануудые туйлая!

Жэшээтэ үүсхэл

Заиграйн леспромхозой «ПЭС-200» гэжэ нүүдэл электростанциин механик, коммунист нүхэр Геннадий Пилькин гэгшэ Карело-Финскэ ССР-эй түрүү механизатор Иван Котовой электростанцидаа социалистическэ ёһоор хандаха гэһэн үүсхэлые «Бурмонголлес» трестын предприятинууд соо эгээн түрүүн дэмжэбэ. Нүхэр Пилькин станциингаа механизмуудые нарин нягтаар харуулһалжа, тэдэнэй хүсэнүүдые зүбөөр ба дүүрэнээр ашаглажа болоо.

Мүнөө Октябриин урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ ороходоо тэрэ хоёр хүнэй оронһоо гансаараан тус электростанци дээрэ хүдэлмэрилэн, тэрэниие таһалгаряагүйгөөр хүдэлмэрилүүлхэ уялга тэрэ абаа. Тиин, энэ уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргэжэ байна.

Үдэртөө 300 модо унагааха даалгабаригай байгаа һаа, мүнөө нүхэр Пилькин 400 хүрэтэр, зарим үдэрнүүдтэ 600 модо отолжо, мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана. Һүүлэй һара хахадай туршада нэгэ тонноһоо үлүү үнэтэ горючи арбилаа. Электростанцияа 250 час болоод сэбэрлэхэ нормотой байгаа һаа, мүнөө 300—350 час болоод сэбэрлэнэ.

Д. Очиржапов.

Румыниие Советскэ Армиин сүлөөлһөөр 7 жэлэй ойдо Бухарестдэ болоһон баярай суглаанда хабаадагшадһаа нүхэр Иосиф Виссарионович СТАЛИНДА эльгээһэн амаршалга

Москва,
Кремль,
Иосиф Виссарионович Сталинда.

Румыниие алдарта Советскэ Армиин сүлөөлһөөр 7 жэл болоһоной ойдо Румынскэ Арадай Республикын столицын ажалшадай баярай суглаан хадаа манай арадай эрхим хани ба сүлөөлэгшэ, Танда халуун амаршалга хүргэнэ, гүнзэгы баясхалангаа, үнэн байха сэдьхэлээ ба дура инаглалаа мэдүүлнэ.

Румыниие Советскэ Армиин сүлөөлһэн национальна сүлөөлэлгын үдэр хадаа манай эхэ ороной түүхэдэ шиидхэхы эрьелтэ болоһон байна. Тэрэ хадаа фашистска диктатурые унагааха, капитализмын гэнжэһээ ороноо мулталан абаха, арадай демократиин ёһо журам тогтоохо ба социализм байгуулалтада эхилжэ орохо арга боломжые коммунистическэ партяар толгойлогдоһон манай ороной арадай хүсэнүүдтэ үгэһэн байна. Манай арадай ба бүхы хүн түрэлтэнэй эрхэ сүлөөгэй ба зол жаргалай түлөө шуһаяа адхаруулһан социализмын Эхэ ороной боецүүдтэ манай арад хэтэ мүнхэдөө баясхалантай байха юм.

Социалистическэ байгуулалтын агууехэ хэрэгтэ манай арадай республикада Танай хүргэжэ байһан сэгнэшэгүй ехэ туһаламжын түлөө, агууехэ Советскэ Союзда ба хүндэтэ Иосиф Виссарионович, Танда манай арад хизааргүй баяр баясхалантай байна. Түрүүшынгээ табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө шэн зоригтойгоор ажаллажа байгаа манай эхэ ороной городой ба деревниин ажалшад арадуудай хани барисаанай ленинско-сталинска һайн һайхан политикын толотомо гэршэ—ахадуугэй энэ туһаламжые алхам бүхэндөө харана.

Шэнэ дайнай оёоргүй сээл руу хүн түрэлтэниие түлхин оруулха гэжэ һэдэһэн американска ба английска империалистнуудай гэмтэ түсэбүүдэй буруу һүрэхэ ябадалда бүхы хэмжээгээр туһалхые эрид шиидэнхэй байһанаа манай арад августын 23-най үдэр дахин мэдүүлнэ. Манай арад Советскэ Союзаар толгойлогдоһон эб найрамдалай агууехэ фронтын зэргэдэ ябажа, эб найрамдал хамгаалха гэһэн бата дура хүсэлөө мэдүүлнэ.

Румынска ба советскэ арадуудай хэтэ мүнхын хани барисаан мандаха болтогой!

Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай түшэг тулгуури — алдарта Советскэ Союз мандаха болтогой!

Манай арадай эгээн инаг хани ба эсэгэ, эб найрамдалай ба социализмын туг баригша — агууехэ Сталинда алдар соло!

Алтайска хэлэ ба литературын асуудалда зорюулагдаһан конференци

ГОРНО-АЛТАЙСК. ВКП(б)-гэй Горно-Алтайска обкомоор зарлагдажа, алтайска хэлэ ба литературын асуудалда зорюулагдаһан областной научна конференци болоод, һаяшаг дүүрэбэ. Конференциин хүдэлмэридэнь профессорнууд ба нютагай багшанарай институдай һургагшад, национальна һургуулинуудай багшанар, областной национальна издательствын хүдэлмэрилэгшэд, уранзохёолшод ба партийно-советскэ эдэбхитэд хабаадалсаа.

Конференцидэ хабаадагшад «Хэлэн тухай нүхэр И. В. Сталинай һургаал» гэһэн темээр Московско востоковедениин институдай профессор Г. Д. Санжеевэй элидхэл соносоо.

Алтайска литературна хэлэнэй грамматика, алтайска хэлэн дээрэ хэгдэһэн оршуулганууд ба тэрэниие һайжаруулха хэмжээ, алтайска хэлэнэй терминологиин хүгжэлтэ, алтайска литературын байдал ба тэрэнэй хүгжэхэ перспективэ тухай элидхэлнүүд хэгдэжэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Конференцидэ хабаадагшад нүхэр И. В. Сталинда эльгээхэ амаршалгые угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр баталан абаа.

(ТАСС).

Урда зүгэй комбайнернууд центральна ба зүүн районуудта

Ороной урда зүгэй районуудай таба мянга шахуу комбайнернууд орооһото культурануудай баян ургасые амжалтатайгаар хуряажа дүүргээд, Советскэ Союзай зүүн ба центральна областьнуудта таряа хадалсахаяа ерээ.

1.350 комбайнернууд Ставропольско хизаарай колхозуудта туһалхаар эльгээгдээ. Ставрополиин хуряалгын мастернууд Калининска, Горьковско, Орловско областьнуудта ба Красноярска хизаарта хүдэлмэрилхэ байна.

Краснодарска хизаар мүн тиимэ тоотой мастернуудые Сибирь ба центральна областьнуудта эльгээгээ. Кубанска комбайнернууд Иркутска, Тюменскэ, Рязанска, Ивановска, Смоленскэ ба Орловско областьнуудай орооһото культурануудай ургасые эрхим болзор соо хуряажа, туһалха байна. Литвагай полинууд дээрэ краснодарайхид хүдэлмэрилхэ юм.

Ростовско областьһоо олон комбайнернууд Казахстан, Московско, Калужска, Брянска, Кировскэ ба Тульска областьнуудта ошоо. Украинын бүлэг комбайнернууд Челябинска областьдо, Сталинградска областьһоо Молотовско область тээшэ ошобо. (ТАСС).

НҮХЭД КОМБАЙНЕРНУУД!

Михаил Ковалевский шэнгеэр хүдэлмэрилэгты

Түрүүшын амжалта

Саянтын МТС-эй комбайнер М. Мамаев Иволгын аймагай «8-е марта» колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилхэ зуураа, ажалай үндэр бүтээсэ туйлана. Ургаса хуряалгын түрүүшын үдэрһөө эхилээд, нүхэр Мамаев ажалайнгаа нормо үдэр бүри дүүргэжэ ябана. Августын 20-ной байдалаар 90 гектар намарай хара таряа хуряагаа.

Комбайнова агрегадуудай хүдэлмэридэ энэ колхозой правлени ханамжатайгаар хандажа, зохихо туһаламжа үзүүлнэ. Комбайнай хуряаха полинууд уридшалан бэлэдхэгдэдэг. Түрүүшын хэды үдэрэй дүнгүүдээр нүхэр Мамаевай агрегат түрүү һуури эзэлжэ, колхозой правлениин ба парторганизациин дамжуулгын Улаан туг абаа.

Колхозникуудай хүдэлмэри зүбөөр эмхидхэжэ, машинануудаа дүүрэн хүсөөрнь ашаглаһанай ашаар энэ колхоз таряа хуряалга ба гүрэндэ таряа тушаалгаяа һайнаар ябуулжа байна. Августын 20-ной байдалаар эндэ 120 гаран гектар намарай хара таряан хуряагдаһан ба 106 гектарай таряан сохигдоһон байна. Мүнөө нүхэр Мамаевай агрегат шэниисэ хуряажа захалаа.

Тус колхоз гүрэндэ таряа тушаалга аймаг доторoo түрүүлэн эхилээ. Мүнөө 256 центнер таряан бэлэдхэлэй пунктда тушаагдаад байна. Тиихэдэ таряа хуряалга ба таряа тушаалга ябуулхатаяа хамта колхоз соломоёо суглуулан һурилнэ. Энэ ажалда тусгаар бригада хүдэлмэрилнэ. Мүнөө эндэ 11 һүри хэгдээ. Соломые эдистэй, шэмэтэй болгохын тула дабһалаад һурилнэ.

Л. Бондаренко.

Уялга ба бодото хэрэг

Сэлэнгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ республикын суута комбайнер Михаил Иванович Ковалевский таряа хуряажа эхилэнхэй.

Түрүү комбайнернуудай республиканска зүблөөн дээрэ нүхэр Ковалевский «С—4» гэжэ самоходно комбайнаар 1951 оной сезон соо 750 гектар орооһото культура хуряаха уялга абаа һэн. Энэ уялгаяа нүхэр Ковалевский бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ ябана.

Нүхэр Ковалевский колхозой полиин таряанай жэгдэрэн эдеэшэхые хүлеэнгүй августын 10-да түүбэрилэн таряа хуряажа захалаа. Тиин хүдэлмэриин 10 үдэр соо комбайнаараа 156 гектар таряа хуряаһан байха юм. Нүхэр Ковалевский үдэр бүри ажалайнгаа темп түргэдхэн хүдэлмэриингөө бүтээсые таһалгаряагүй дээшэлүүлнэ. Жэшээнь, августын 17, 18, 19-дэ сүүдхэ бүриин 24 гектар хуряаһан гү, али тогтоогдоһон нормоёо 300 процент дүүргэһэн байна.

Нүхэр Ковалевский машинын техническэ харууһанда тусгаар анхарал хандуулдаг. Хуряалгын түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилээд заводской заабариин ёһоор машинаяа һайтар ябуулжа туршаһан байна. Ябажа байхадань машинынгаа механизм бүхэнэй хүдэлхые шалгажа тэдээнээ тааруулдаг ба илангаяа ехээр элэдэг механизмуудыень тоһодожо ябадаг байгаа. Сүүдхэ соогоо нүхэр Ковалевскиин комбайн 16—18 час хүдэлмэрилдэг байна. Комбайнаа зааханшье миин байлгангүй ябуулна. Үнгэрхэдөө эдеэлхэдээшье машинаяа һаатуулнагүй. Комбайнер ба тэрэнэй туһалагша ээлжээгээр эдеэлдэг байна.

Машинын ябууд дундань бункерай таряа эюулжэ абахын тула хабтагайгаар хэһэн площадка түхеэрэгдэнхэй. Сохигдоһон таряаниинь тэрэ дороо мэшээгтэ хэгдэжэ тогто эльгээгдэдэг байна. Эдэ бүгэдэ хадаа комбайные бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглахада ехэ туһатай.

— Ургасые түргэнөөр, гээнгүй хуряаха гээшэ тон шухала зорилго болоно, — гэжэ нүхэр Ковалевский хэлэнэ.

Таряа гээхэгүйн тула нүхэр Ковалевский доогуур хададаг байна. Мотовилын планкануудта шэрүүн полотно шэнги материалаар лентэнүүдые хадаһаниинь таряан гээгдэсэгүй байдаг.

Нүхэр Ковалевский 3—4 час болоод лэ комбайнайнгаа шухала механизмуудые элдэб буртаг үбһэнһөө сэбэрлэдэг. Тиихэдэ хадажа ябаһан таряанай һайн мууһаа ба тэрэнэй шииг нойтотойһоо дулдыдуулан молотилкынгаа механизмуудые тон наринаар тааруулдаг байна. Эдэ бүгэдэ хадаа таряае сэбэрээр сохилгодо ба тэрэниие сэбэрлэлгэдэ туһатай байхаһаа гадна, таряанай гээлтэ бага болоно.

Хуряалгынгаа темп үдэр бүхэндэ түргэдхэн, нүхэр Ковалевскиин комбайнова агрегат абаһан уялгаяа дүүргэхын түлөө эрид тэмсэнэ.

И. Бурмистров.

Хара таряа тарижа эхилбэ

Заиграйн аймагай Димитровэй ба Тельманэй нэрэмжэтэ колхозууд намарай хара таряа тарижа эхилбэ. Димитровэй нэрэмжэтэ колхоз түрүүшын үдэр 5 гектар таряа. Мүн Сталинай нэрэмжэтэ ба «Улаан Эрхирик» колхозууд намарай тарилга хэжэ эхилээ.

Б. Иванов.

ОРОНОЙ ВУЗНУУД ҺУРАЛСАЛАЙ ШЭНЭ ЖЭЛЭЙ УРДА ТЭЭ

☆ ☆ ☆

В. П. Елютин, СССР-эй дээдэ һуралсалай Министрын орлогшо

☆ ☆ ☆

Дээдэ һургуулинууд сентябриин 1-дэ һуралсалайнгаа шэнэ жэлые эхилхэнь. Ороной вузнууд нилээд олон хүниие —350 мянга үлүүтэй хүбүүд ба басагадые— шэнээр абаха байна. Дунда һургуулинуудые дүүргэһэн шэнэ студентнүүдэй дунда алтан ба мүнгэн медальнуудаар шагнагдаһан хэдэн мянган хүнүүд бии. Һуралсалаа эрхимээр дүүргэгшэдһээ гадна, фабрикануудай, заводуудай, барилгануудай, совхозуудай, колхозуудай олон залуу стахановецууд студентнэр болохонь.

Большевистскэ парти, Советскэ правительство, нүхэр И. В. Сталин өөрөө дээдэ һуралсалай саашадаа хүгжэлгэ тухайда вузнуудай материально-техническэ базые бэхижүүлхэ тухайда халуун анхарал табидаг. Дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ манай орон дотор 112 дээдэ һургуули нээгдээ. Союзна республикануудтахи вузнуудай тоо илангаяа олон болоо. Туркменидэ, Таджикистанда, Киргизидэ, Молдавида ба Закарпатска областьдо —шэнэ университедүүд. Азербайджанска ба Литовско ССР-тэ—политехническэ институдууд. Латвийска ба Казахска ССР-нүүдтэ—медицинскэ, Белоруссида, Грузида, Армениидэ ба бусад республикануудта — педагогическа болон багшанарай институдууд байгуулагдаа. Владимир, Рязань, Смоленск, Витебск, Караганда, Орехово-Зуево городууд дээдэ һургуулинуудаар олон болонхой.

Москвагай, Ленинградай, Киевэй ба бусад городуудай университедүүд, политехническэ, хүдөө ажахын, гидротехническэ, инженерно-барилгашадай, инженерно-мелиоративна 40 гаран институдууд һуралсалай шэнэ жэлһээ эхилэн, коммунизмын агууехэ барилгануудта кадрнуудые бэлэдхэхэнь.

Вузнуудай һуралсалай ба байрын шэнэ байшангуудые, аудиторинуудые, лабораторинуудые, үйлэдбэриин мастерскойнуудые барихын тула хэдэн зуун миллион түхэриг мүнгэн гаргашалагдана. Москвадахи Ленинскэ хадануудта наукын ордон—столицын университедэй гайхамшаг үндэр байшан баригдажа байна. Бауманай нэрэмжэтэ Московско техническэ дээдэ училищида, В. М. Молотовой нэрэмжэтэ энергетическэ институдта, В. М. Молотовой нэрэмжэтэ автомобильно харгы замай институдта, Ленинградай, Киевэй, Харьковай, Минскын, Львовой, Вильнюсэй вузнуудта зорюулагдан һуралсалай корпусууд баригдажа байнхай.

Стационарна ба заочна дээдэ һургуулинуудта 1. 250 мянган студентнүүд һуралсалай шэнэ жэлые эхилхэ Энэ хадаа хаанта Россилохиһоо 10 дахин олон байна. Европын ямаршье оронойхиһоо һураггүй олон студентнүүд мүнөө гансахан Москвада һурадаг.

Һуралсалай шэнэ жэлдэ вузнуудай профессорнууд ба һургагшад советскэ мэргэжэлтэдые бэлэдхэлгын шанарые улам дээшэлүүлгэдэ, наукын ба үйлэдбэриин хүдэлмэрилэгшэдэй творческо хани харилсаа бэхижүүлгэдэ гол анхарал хандуулна.

Языкознаниин асуудалнууд тушаа нүхэр И. В. Сталинай зохёолнуудай толилогдоһон ушар советскэ наукада гайхамшаг события болоо. Языкознаниин асуудалнуудаар зарлагдаһан теоретическэ конференцинүүд ба научна проблемэнүүд тушаа дискуссинууд хадаа языкознанида ба мүн бусадшье дисциплинэнүүдтэ тохёолдоһон анти-марксистска хорото теоринуудые элишэлгэдэ туһалаа.

Агууехэ Сталинай заабаринуудые бэелүүлэн, научна коллективүүд болбол вузнуудай һуралсалай түсэбүүдые ба программачуудые үндэһөөрнь шэнэдхэн заһаһан байха юм.

Хэлэ бэшэгэй дисциплинэнүүдэй программанууд шэнэдхэгдээ. Тэдэниие саашадань һайжаруулха хэрэгтэ ороной элитэ эрдэмтэд эдэбхитэйгээр хабаадажа байна. Физиологи ба бусад дисциплинэнүүд тушаа һуралсалай шэнэ программанууд зохёогдоод, энэ жэлһээ хэрэглэгдэхэнь.

Стахановецуудай дүй дүршэлые шэнжэхэ ба согсолхо хүдэлмэри вузнуудай һуралсалай, научно-шэнжэлэлгын ба бусад бүхы хүдэлмэридэнь зохихо һуури эзэлхэ байна. Наука үйлэдбэри хоёрой хоорондын нягта хани барисаан, наукын ажал-ябуулагшадай ба үйлэдбэриин новаторнуудай шадабари мэргэжэлээ харилсан баяжуулга арадай ажахын саашадаа хүгжэлгэдэ имагта ехэ удхашанартай.

Һуралсалай шэнэ жэл хадаа байгаалиие шэнэдхэн хубилгахын тула советскэ арадай бэелүүлжэ байгаа түүхэтэ хүдэлмэриин түлэг үедэ эхилхэнь. Геологууд, гидрогеологууд, хүрьһэ шэнжэлэгшэд, биологууд ба бусад мэргэжэлтэй эрдэмтэд шэнжэлэлгэнүүдые хэнэ, плотинануудай проект зохёолгодо ба бүтээлгэдэ хабаадана, электроэнергиие холо дамжуулха органуудые шэнжэлнэ, барилгын шэнэ материалнуудые, хамагай һайн буладые бии болгоно. Хэдэ хэдэн вузнуудта гидротехническэ барилгануудай модельнүүд, туршалтын стенднүүд түхеэрэгдэнхэй. Энэ хадаа коммунизмын агууехэ барилгануудтай холбоотой олон проблемэнүүдые эрхимээр шэнжэлхэ ябадалда туһалха байна. Һуралсалай шэнэ жэлдэ энэ хүдэлмэри бүри үргэнөөр ябуулагдаха ёһотой. Эдээндэ эрдэмтэдһээ гадна, мүн гидротехническэ, гидроэнергетическэ ба бусад мэргэжэлтэй студентнүүдшье мүн лэ хабаадалсаха болоно.

Советскэ дээдэ һургуули хадаа һуралсалай шэнэ жэлые ажалай дэбжэлтын ерһөн байдалда, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангахын түлөө манай арадай тэмсэлэй оршон байдалда угтахань. Профессорнууд ба багшанар болбол коммунистическэ общество байгуулха асари ехэ программа гүйсэдхэхэ шухала кадрнуудые бэлэдхэхэ өөһэдынгөө үндэһэн гол зорилгые бэелүүлхын тула үшөө бүри эршэмгэйгээр оролдохоо лабтай.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Таряа хуряалга амжалтатайгаар үнгэргэхын түлөө

Хориин аймагай Ашангын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз энэ жэлдэ таряагаа муу бэшээр ургуулаа. Энэ колхозой гэшүүд колхозойнгоо правлениин ба партийна организациин хүтэлбэреэр адуу малдаа үбһэ тэжээл амжалтатайгаар бэлэдхэжэ байхатаяа хамта, таряа хуряалга ба гүрэндэ тушаалгада муу бэшээр бэлэдхээ. Таряанажалай бүхы бригадануудынь таряа хуряалгада гүйсэд бэлэн болонхой. Мүнөө үедэ сушилкануудые заһабарилга ба һарабша сарайнуудые барилга гэхэ зэргын хүдэлмэринүүд хэгдэжэ байна.

Колхозой партийна эхин организаци (секретаринь нүхэр Ринчинов) таряа хуряалгын ба гүрэндэ тушаалгын үедэ колхозникуудай дунда ябуулагдаха ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин тодорхой түсэб зохёожо, партийна суглаан дээрээ баталһан байна.

Колхоз болбол таряанажалай 4 бригадатай юм. Эдэ бригадануудай гэшүүдэй байха хамтын байранууд һайнаар ба культурнаар түхеэрэгдэнхэй. Тэндэнь улаан булангууд ба столовонууд нээгдэнхэй, показателиин досканууд түхеэрэгдэнхэй. Хоёр бригададань радиоприемнигууд тодхогдоһон байна. Эдэ 4 бригадануудта 16 агитаторнууд агитационно-ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулха юм. Тэдэнэй олонхинь коммунистнууд. Жэшээлхэдэ, коммунистнууд Цыденов ба Гатапов нэгэдэхи бригадада, коммунистнууд Жамбалдоржиев, Шоёнов 2-дохи бригадада, Казазаев, Якимовский, Галданов 3-дахи бригадада агитаторнуудаар хүдэлмэрилхэ байна.

Парторганизациин 30 коммунистнуудай 16 хүниинь таряа-хуряалгын ба гүрэндэ тушаалын хүдэлмэридэ сэхэ хабаадаха юм. 2 бригададань партийна группанууд эмхидхэгдэжэ, үүсхэл ехэтэй коммунистнууд пэртгруппоргнуудаар томилогдонхой.

Таряа хуряагшадай дунда түсэбэй ёһоор хөөрэлдөөнүүд агитколлективэй хүсөөр хододоо үнгэргэгдэжэ байхаар хараалагдана. Тэрэ түсэбэйнь ёһоор «1951 ондо ургаса хуряалгые ба хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэлые үнгэргэхэ тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоол тухай, «Ургаса хуряалгын үедэ таряа гээлгэтэй тэмсэхэ хэмжээнүүд тухай» БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй обкомой бюрогой тогтоол тухай, уласхоорондын байдалай асуудалнуудаар, коммунизмын агууехэ барилганууд тухай, Кореядэхи событинууд тухай ба бусад темэнүүдээр хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэхэ юм. Гадна, үдын заһарлалгын үедэ бригадануудта шэнэ газетэнүүд үдэр бүри уншагдаха.

Партбюрогой секретарь нүхэр Ринчинов, агитколлективэй хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Очиров 10 хоног бүри агитаторнуудай семинар үнгэргэдэг байха юм. Таряанажалай бригаданууд дээрэ хүдэлмэрилхэ агитаторнуудай түрүүшын семинар һаяхан үнгэргэгдөө.

Бригада бүридэ һарадаа хоёр дахин ханын газетэ, 5 хоног соо 2—3 дахин «зайшалхы хуудаһанууд» гаргагдажа байха юм.

Бригада ба комбайнова агрегат бүхэн ургаса хуряалгые болзорһоонь урид һайн шанартайгаар дүүргэхэ социалистическэ уялгануудые абаад, өөһэд хоорондоо социалистическэ мүрысөөнэй договорнуудые баталаа. Партийна бюро ба колхозой правлени социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые табан хоног бүри гаргажа, тэрээндэ түрүүлэгшэдтэ колхозой правлениин ба партийна организациин дамжуулгын Улаан туг барюулдаг ба колхозникуудай хүдэлмэриин дүнгүүдые показателиин доскада үдэр бүри бэшэхэ байна.

Мүн колхозникуудые хангахын тулада уранзохёолой ба бусад литературатай нүүдэл библиотекэ эмхидхэгдээ. Тэрэниие даагшаар комсомолка Цыренжапова томилогдоо.

Партийна организациин хараалһан хэмжээ-ябуулгануудай хаһа саг соогоо дүүргэгдэдэг байхын тулада, тэдэнэй гүйсэдхэлые хинаха ябадалда партийна бюро анхаралаа хододоо табина. Энэ хэрэгтэ партбюрогой гэшүүд Дондок Базаржапов, Очиров, партбюрогой секретарь нүхэр Ринчинов эдэбхитэйгээр хабаадана.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой коммунистнууд политическэ хүдэлмэреэ ажахын шухала кампанинуудые үнгэргэлгэтэй нигта холбоотойгоор ябуулжа, ургаса хуряалгые богонихон болзор соо, гээлтэ хоролтогүйгөөр дүүргэхэ ба энэ оной сентябрьда гүрэндэ таряа тушаалгые гүйсэдхэхэ гэжэ шиидэнхэй.

Д. Санжимитыпов,
манай корреспондент.

Тэжээл бэлэдхэлэй түсэбые заатагүй дүүргэхэ

☆

Мүрысөөнэй түрүүшүүл

Заиграйн аймагай Молотовой нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин (түрүүлэгшэнь нүхэр Цыденжапов) гэшүүд социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоод, тэжээл бэлэдхэлгээр аймаг дотороо түрүү һуури эзэлжэ ябана. Энэ колхоз сабшалангайнгаа талмайн 87 процентые сабшаһан ба набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө 97 процент дүүргэһэн байха юм.

Тус колхозой нэгэдэхи бригада (бригадирынь нүхэр Санжиев) үбһэ хуряаха түсэбөө 96 процент дүүргээ. Бригадын машинистнууд Санжиев, Галданов, Цыренов гэгшэд үдэрэйнгөө даалгабариие хододоо 120—125 процент дүүргэнэ. Нүхэр Дашиевай хүтэлбэрилдэг малажалай бригадынхид 1-дэхи бригадаһаа гээгдэнэгүй. Һаалишад БМАССР-эй Верховно Соведэй депутат Д. Бадмаева, Б. Нимаева гэгшэд гараар сабшаха зуураа, үдэр бүриингөө нормые 120 процент дүүргэдэг юм. Эчэ бригадын машинистнууд Батуев, Зугдырев, Базарова гэгшэд 4 гектарай орондо үдэр бүри 5 гектар хүрэтэр сабшана.

Тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэриие ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэхын түлөө Молотовой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд ажалайнгаа бүтээсые үдэрһөө үдэртэ дээшэлүүлнэ.

Д. Дагбаев.

☆ ☆

Үбһэ хуряалгые эмхитэйгээр үнгэргөө

«8-е марта» колхоз Иволгын аймаг дотор эгээн түрүүн үбһэ хуряалгын хүдэлмэриие дүүргэбэ. Хүдэлмэриин 20 үдэрэй турша соо 400 гектар сабшалангаа хуряагаа.

Хабартаа сабшалан дээрэ агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэһэнэйнь ашаар сабшалангайнь ургаса яһала һайн. Гектар бүриһөө 15 центнер, зарим участогууд дээрэһээ бүришье ехэ ургаса хуряагдаһан байха юм. Жэшээнь, Забоки гэжэ участогай 18 гектар талмайн га бүриһөө 22,2 центнер үбһэн хуряагдаа. Сабшагдаһан үбһэн саг соогоо һайн шанартайгаар һүрилэгдэһэн байха юм. Тэрэшэлэн набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдээ. Нүхэр Торгашинай хүтэлбэрилдэг тэжээл бэлэдхэлэй бригада илангаяа һайнаар хүдэлмэрилөө. Тус бригада үбһэ сабшаха түсэбөө 102 процент дүүргэһэн, 73 тонно набшаһата тэжээл бэлэдхэһэн, 65 тонно силос дараһан ба 22 центнер витаминта үбһэ бэлэдхэһэн байха юм.

Иимэ амжалта имагтал колхозой үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые зүбөөр ашаглажа шадаһанай, ажалай эмхидхэлэй ба тоо бүридхэлэй һайнаар хэгдэһэнэй ашаар туйлагдаа. Бүхы колхозникууд хүдэлмэриингөө байрые уридшалан мэдэһэн ба хуряалга дээрэ амяар амяараа болон баганууд группануудаар хүдэлмэрилһэн байна. Хуряалга дээрэ социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэһэн байха юм. Үбһэ хуряалгада ябаһан колхозникууд ажалайнгаа нормонуудые дүүргэдэг ба үлүүлэн дүүргэдэг байгаа. Жэшээнь, гараар сабшадаг 40 хүнэй 25-иинь нормоёо саг үргэлжэ дүүргэдэг ба 15-иинь үлүүлэн дүүргэдэг байба. Тэдэнэй дундаһаа гар хажууршан Игумнов үдэрэй 0,40 гектар сабшаха нормотой аад, 0,70 гектар, Торгашин 0,60, Брянская 0,50 гектар сабшадаг байгаа.

Сенокосилкын машинистнууд Собенников, Курдюков гэгшэд илангаяа һайнаар хүдэлмэрилөө, тэдэнэр үдэрэй 4 гектар сабшаха нормотой аад, 6—8 гектар сабшадаг байгаа. Хүдэлмэриин 15 үдэрэй турша соо тэдэнэр туд бүридөө 70 гектар үбһэ сабшаа.

Үбһэ хуряалга дээрэ ажалай тоо бүридхэл һайнаар табигдаһан байна. Хуряагдаһан талмайнуудые бригадирнууд үдэр бүри хэмжэдэг ба хүдэлмэриин үдэрэй һүүлээр нормоёо дүүргэһэн гү, али үгы тухайнь колхозникуудта дуулгадаг байгаа. «8-е марта» колхоз үбһэ сабшаха түсэбөө дүүргэбэшье, тэжээл бэлэдхэлгые үргэлжэлһөөр. Тэжээл бэлэдхэлгын тусхай бригада хоёрдохёо сабшагдаха участогуудые бэлэдхэжэ, хоёр дахин уһалаа. Тэрэшэлэн ойн соорхойнууд ба залежууд сабшагдажа байна.

Гадна, ажалай эмхидхэлые һайнаар табижа шадаһанай ашаар тус колхоз таряа хуряалгын хүдэлмэриие эмхитэйгээр эхилээ.

Л. Врублевская.

☆

Малдаа тэжээл, бай[ра] бэлдэнэ

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз (...румкан) мүнөө жэлдэ тракто[р]... сенокосилкануудые түрүүшы[н]... абаад, малдаа үбһэ тэжээл е[хээр] хуряажа байна. Элэ хүсэтэ ма[ши]нануудай машинистнар П. Г... лов, Д. Жигжитов, М. Балсаб[аев] үдэртөө 70—70 гектар үбһэ сабш[а]на.

Энээнэй ашаар тус колхозд[о ...] һэ хуряалгын түсэб урда жэл[нүү]дэйхиһээ түрүүн дүүргэгдэхэнь...

Мүн энэ колхоз малдаа ду[лаан] байранууд барижа байна. һ... хай үнеэдэй байха 3 заимка ... нээр түхеэрээ. Тэрэшэлэн 300 ... ран гахайн багтаха типовой бай[ра] ... 1000 тахяагай байра баригдаа.

Ж. Борбоно[в].

Үбһэнэй үндэр ург[аса]

Ехэ-Куналейн сельсове[дэй] Ленинэй нэрэмжэтэ томодхогд... колхоз (Тарбагатай) үнгэр... хабар сабшалангайнгаа газ[ар] һайжаруулхын түлөө ехэ хүдэл[мэ]ри хэһэн юм. Энээнэйнгээ аш[аар] тус колхоз бүхы сабшалан ... һээ дунда зэргээр гектарай ... центнер ургаса хуряажа, түсэб... хараалагдаһанда орходоо 1,5 ... нер үлүү үбһэ абаа. Зарим уч[асто]гуудһаа гектар бүриин 2... центнер хүрэтэр үбһэ хуряага[а].

Мүнөө үедэ энэ колхозойхи[д] ... һэ хуряалгынгаа түсэб дүүр[гэхэдөө] ойртоо.

К. Антонов.

☆ ЗАИГРАЙН АЙМАГАЙ „УЛААН ЭРХИРИК" КОЛХОЗОЙ ҺҮНЭЙ-ТОВАРНА ПЛЕМЕННОЙ ФЕРМЭДЭ ☆

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (Зүүн гарһаа). Үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 2400 литр һү һааһан республикын суута һаалишан Очиржалма Пимаева, һүнэй тоо бүридхэлшэ Д. Балтуева гэгшэ[д] байна. Һү һаалгаар амжалта туйлаһанайнь түлөө нүхэр Пимаевада һаяхан БМАССР-эй [хүдөө] ажахын Министерство амаршалгын бэшэг эльгээгээ. Мүнөө жэлдэ Октябриин 34 жэлэй [ой]нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө нүхэр Пимаева һаалишадай мүрысөө үүсхэбэ. Баруун г[ар]һаа — электрын хүсөөр үнеэ һаалга.

О. Занкиин фото.

ҺУРГУУЛИНУУДНАЙ ХҮСЭД БЭЛЭН

☆ ☆ ☆

Ц. УЛЫМЖИЕВ, ВКП(б)-гэй Яруунын айкомой секретарь.

☆ ☆ ☆

Манай аймагай һургуулинууд партийна ба советскэ органуудай хүтэлбэреэр, үргэн олониитын эдэбхитэй туһаламжаар 1950—51 оной һуралсалай жэлдэ һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие зарим тэды һайжаруулһан байна. Һурагшадай эрдэм шудалалгын шанар һайжаржа, успеваемостинь дээшэлээ. Энэ хадаа һургуулинуудта хүдэлмэрээ һайжаруулхадань таарамжатай арга боломжонуудые байгуулһанай, олон һургуулинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй ба багшанарай оролдосотой ажалай ашаар туйлагдаа.

Аймагаймнай олон һургуулинууд һурагшадтаа бата бэхи ба гүнзэгы эрдэм олгоо. Попереченскэ (даагшань нүхэр Туголуков) Догнын (даагшань нүхэр Цыдыпов) эхин һургуулинууд бүхы һурагшадаа удаадахи классуудта оруулаа. Комсомольско долоонжэлэй һургуулиин (директорынь нүхэр Туговикова) багшанарай коллективэй оролдосотой хүдэлмэриин ашаар һурагшадайнь успеваемость 96 процент болоо. Ульдиргын долоонжэлэй һургуулиин (директорынь нүхэр Номтоев) 192 һурагшадһаа 2-ынь нэгэ класстаа хоёрдохи жэлээ үлэһэн, 11-иинь намарай шалгалтатай болоһон, бусадынь барандаа удаадахи классуудта ороһон байна. Мүн Эгэтын Алагай, Тэлэмбын эхин ба бусад зарим һургуулинууд һайн амжалтануудые туйлаа.

Мүн олон багшанар оролдосотойгоор хүдэлмэрилһэнэйнгөө ашаар һурагшадтаа бата бэхи ба гүнзэгы эрдэм олгоо. Багшанар Николаева, Цыбенова, Дондукова, Медогоров (Үльдиргын долоонжэлэй һургуули), Туголукова, Алферова, (Попереченскэ эхин һургуули), Туголукова, Табуло, Казачкова, Петунова (Комсомольско долоонжэлэй һургуули), Лобова (Сосново-Озерско дунда һургуули) гэгшэдэй ба бусадай һурагшадынь барандаа һайн сэгнэлтэнүүдые абаһан байна. Дурсагдагша һургуулинууд ба багшанар һуралсал-хүмүүжүүлгын бүхы хүдэлмэриие һайнаар эмхидхэһэнэйнгээ, урогуудаа идейно-теоретическэ ба методическа талааринь һайнаар үнгэргэһэнэйнгөө ашаар иимэ амжалтануудые туйлаа.

Һуралсалай үнгэрэгшэ жэлдэ ород хэлэ заалга нилээд һайжаруулагдаа. Языкознаниин асуудалнуудаар нүхэр Сталинай бэшэһэн зохёолнуудай ёһоор ород хэлэ заалгые шэнэдхэн һайжаруулхын тула ВКП(б)-гэй айком аймОНО-той хамта хэдэ хэдэн хэмжээ-ябуулганууды үнгэргэһэн байна. Багшанарай августовско ба январска зүблөөнүүдэй үедэ хэлэн тушаа нүхэр Сталинай һургаалай ёһоор ород хэлэ заалгые һайжаруулга тухай элидхэлнүүд хэгдээ. Хабарай амаралтын үедэ языковедүүдэй ба һургуулинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй зүблөөн үнгэргэгдөө. Мүн педсоведтэ, кустовой методическа нэгэдэлнүүдтэ ород хэлэнэй программые, учебнигуудые, методическа бэшэгүүдые нүхэр Сталинай зохёолнуудай ёһоор шэнжэлэн хаража үзэлгэ эмхидхэгдэһэн ба бусад хэмжээ-ябуулганууд үнгэргэгдэһэн байна. Эдэ хэмжээ-ябуулгануудай ашаар ород хэлээр һурагшадай успеваемостинь 1949—50 оной һуралсалай жэлдэ 87 процент байһанаа үнгэрэгшэ жэлдэ 91 процент хүрэтэрөө ургаа. Мүн түүхээр, биологёор ба Конституцяар һурагшадай успеваемостинь нилээд дээшэлээ.

Нэгэ һургуулида хамта үни удаан хүдэлмэрилжэ, һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие һайжаруулха зорилго табиһан багшанар һайн амжалтануудые туйладаг. Тиимэһээнь ВКП(б)-гэй айком ба аймОНО багшанарые зүбөөр хубаарилан, тэдэниие нэгэ һургуулидань үни хүдэлмэрилүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал табина.

Гэбэшье, аймагаймнай зарим һургуулинууд һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие һайжаруулжа шадаагүй. 2900 һурагшадһаа 2490-иинь һуража байһан классуудаа дүүргэһэн, 186-иинь нэгэ класстаа дахинаа үлэһэн ба 224-иинь намарай шалгалтатай болоһон байна. Тиин һуралсалай үнгэрэгшэ жэлэй дүнгүүлээр һурагшадай успеваемостинь 86 процент болоо. Энэнэй гол шалтагаанинь гэхэдэ, зарим багшанарай урогуудаа хангалтагүйгөөр үнгэргэдэг, идейно-политическэ бэлэдхэлээ ба мэргэжэлээ дээшэлүүлхые оролдодоггүй, мүн тэдэнэй хүдэлмэриие һургуулинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй саг үргэлжэ хинан шалгажа байдаггүй ба аймОНО-гэй зүгһөө һургуулинуудые бирагүйгөөр хүтэлбэрилдэг ябадал болоно.

Һуралсалай жэлэй дүүрэмсээр бүхы кустовой методическа нэгэдэлнүүдэй зүблөөнүүд боложо, класс ба предмет бүхэнөөр жэлэй хүдэлмэриин дүнгүүд гаргагдаһан, саашанхи зорилгонууд зүбшэн хэлсэгдэһэн байха юм. Тус зүблөөнүүд багша бүхэндэ һуралсалай үнгэрэгшэ жэлдэ хэһэн хүдэлмэридөө тобшолол хэжэ, дутагдалнуудаа усадхан, һуралсалай шэнэ жэлдэ һайнаар бэлэдхэхэ зорилгыень заажа үгөө.

Һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэхэлээ һургуулинуудта һуралсалай-материальна база байгуулха, һургуулинуудай гэр байшангуудые мебелиие һайн шанартайгаар заһабарилха, саг болзор соонь түлеэ бэлэдхэхэ, һуралсалай хэрэгсэлнүүдые абаха хэрэгтэ тусхай анхарал хандуулагдаа. Тус асуудал аймсоведэй, сомоной ба сельскэ Соведүүдэй гүйсэдкомуудай заседани болон сомсельсоведүүдэй сессинүүд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Аймагай һургуулинуудай һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэн болоһон тухай асуудал августын эхеэр ВКП(б)-гэй айкомой бюро дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, горьтойхон дутагдалнууд элирүүлэгдээ һэн. Тиихэдэ августын 15 болотор бэлэдхэлэй бүхы хүдэлмэриие дүүргэхэ гэһэн шиидхэбэри абтаһан байгаа. Элэ бүхы эмхидхэлэй хэмжээ-ябуулганууд муу бэшэ дүнгүүдые харуулаа.

Аймагаймнай һургуулинууд нютагуудай партийно-советскэ органуудай саг үргэлжэ анхаралай ба олониитын туһаламжын ашаар һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэлые сагболзор соонь дүүргээ. Партийна олон организацинууд, колхозуудай түрүүлэгшэнэр, һургуулинуудай ба предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд һургуулинуудай гэр байшангуудые, мебельнүүдые заһабарилха ба түлеэ бэлэдхэхэ хэрэгтэ олониитые хабаадуулаа.

Кондинско сомоной «Коминтерн» колхозой гэшүүд Тэлэмбын эхин һургуулиин байшангые капитальнаар заһабарилалсаа. Тэдэнэр ондоо тээһээ нэгэ гэр асаржа, һургуулиин дэргэдэ табиһан ба классна хэдэн комнатонуудые түхеэрэлсэһэн байна. Олониитын воскресннигууд үнгэргэгдэжэ, һургуулинуудта түлеэн бэлэдхэгдээ. Үльдиргын долоонжэлэй һургуулида һурагшадай түрэлхид бүри март һарада воскресник хэжэ, 600 кубометр түлеэ бэлэдхээ. Мүнөө аймагай бүхы һургуулинуудта хүрэхэ түлеэн бэлэдхэгдэжэ, 30 процентнь һургуулинуудай газаа шэрэгдэнхэй.

Аймагаймнай һургуулинууд урда жэлнүүдэйхидээ орходоо учебнигүүдые, һуралсалай хэрэгсэлнүүдые ба библиотекэнүүдтээ номуудые нилээд олоор абанхай. Жэшээнь, Үльдиргын долоонжэлэй һургуули воскреснигүүдые эмхидхэһэнэй ашаар түлеэ бэлэдхэлгэдэ һомологдоһон мүнгэн зөөриие химгадажа, 3 мянган түхэригэй номуудые ба һуралсалай түхеэрэлгэнүүдые абаһан байна.

Мүн һургуулинуудай интернадууд муу бэшээр түхеэрэгдэнхэй. Тэдэ бултадаа заһабарилагдажа, дулаалагдажа, арюун сэбэр болгогдоо.

Олон багшанар зунайнгаа амаралтын үедэ багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлхэ институдай дэргэдэхи курсануудта ба пединститудай заочно сессидэ хабаадалсажа, эрдэмээ дээшэлүүлээ. Багшанарай һургуулинуудые энэ жэлдэ дүүргэһэн 20 шахуу залуу багшанар манай аймагта хүдэлмэрилхэеэ срээ. Тэдэнэр һургуулинуудта ... гээгдэһэн ба гэр байраар ха[нга]даһан байна.

Намарай шалгалтатай бол[оһон] һурагшадтай консультаци са[г со]гоо эмхидхэгдээ. Тэдэнэй оло[нхинь] удаадахи классуудтаа ор[охо] лабтай.

Хүдөө ажахын шухала кам[пани]нуудай үедэ олон багшанар һу[раг]шадай дунда ниитэ-политич[ескэ] ба культурна хүдэлмэри э[дэбхи]тэйгээр ябуулна. Багшанар Т[уго]луков, Бакшеев, Номтоев, Г... ков ба бусад колхозуудай б[ригада]нуудта ниитын хүдэл[мэри] ябуулна. Мүн багшанар Мо... ров, Абашеев, Жамьянов ба [бу]сад политическэ ба естест[венно]научна темээр лекцинүүдые ... доо уншана.

Һургуулинуудта занятиин ... тэр хэдэхэн үдэр үлэбэ. За... нуудаа түрүүшын үдэрһөө эх[ил]... эмхитэй гуримтайгаар үнгэр... һургуулиин наһанай нэгэшье ... бүү үлөөнгүйгөөр һуралсалд... баадуулха, һуралсал-хүмүү[жүүл]гын хүдэлмэриие улам һайжа[руул]ха гэһэн ехэ ба харюусалгатай ... рилгонууд багшанарай урда ... данхай. Һуралсалай бүхы ... медүүдэй заалгые улам һ[айжа]руулжа, хэлэн тушаа ... Сталинай һургаалай ёһоор ... түрэлхи хэлэ заалгые шэ[нэ]... һурагшадтаа бата бэхи, ... эрдэм олгохо хэрэгтэ аймаг[ай]... най һургуулинуудай бүхы б[агша]нар гол анхаралаа табиха б[айна].

Бэлэдхэлэй энэ шухала [хүдэл]мэриие саг соонь һайнаар д[үүргэ]һэнэй ашаар 1951—52 оной һ[урал]салай жэлэй харюусалгатай [зо]рилгонуудые аймагаймнай ... багшанарай амжалтатайгаар [дүү]лүүлхэнь лабтай.

Румынике Советскэ Армиин сүлөөлһөөр 7 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан Бухарестдэ болоо

...ХАРЕСТ, августын 22 (...СС). Фашизмһаа Румычние ...кэ Армиин сүлөөлһөөр ... болоһон ойдо зорюулаг... Румынска столицын ажалша... ...рай суглаан Бухарестдэ ...эр болоо.

...идиумдэ министрнүүдэй Со... түрүүлэгшэ доктор Петру ... министрнүүдэй Соведэй тү... ...шын орлогшо Румынска хү... ...шэнэй партиин генеральна ...арь Георгиу-Деж, парти ба ...тельствын бусад хүтэлбэрилэгшэдэй ерэжэ һуухадань, нэрьемэ альгаташалган болобо. Нүхэр К. Е. Ворошилов түрүүтэй Советскэ правительственна делегациин президиумдэ ерэхэдэнь, суглаанда хабаадагшад Советскэ Союзай хүндэлэлдэ, агуухэ Сталинай хүндэлэлдэ үни удаан альгаташалгаар угтаа. Германска Демократическа Республикын, Монгол Арадай Республикын ба арадай демократиин оронуудай правительственна делегацинуудай толгойлогшонор президиумэй столдо һууба.

Суглаанда хабаадагшад Румынска Арадай Республикын министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо Василе Лукын элидхэлые угаа ехэ анхаралтайгаар сонособо.

Түрүүлэгшэ хадаа советскэ делегациин толгойлогшо нүхэр К. Е. Ворошиловто үгэ үгэбэ. Бүгэдөөрөө хүл дээрээ бодожо, нүхэр Ворошиловые удаан амаршална.

Правительственна бусад делегацинуудай толгойлогшонор тэрэшэлэн амаршалгын үгэ хэлэбэ.

Суглаанда хабаадагшад нүхэр И. В. Сталинда эльгээхэ амаршалгын текстые угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр абаа.

Сугларгашад бүгэдөөрөө бодожо, румынска арадай агуухэ хани Иосиф Виссарионович Сталинай хүндэлэлдэ үни удаан оваци хэбэ. Советскэ Союзай хүндэлэлдэ, нүхэр И. В. Сталинай хүндэлэлдэ юрөөлэй үгэнүүд зал соо удаан соностобо

Окпно-Ключевскойн МТС-эй Василий Новокрещенных гэгшын комбайнова агрегат Бичурын аймагай Логовскиин нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ таряа хуряаха зуураа, түрүүшын үдэрһөө эхилээд нормоёо дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Василий Новокрещенных гэгшын комбайнова агрегат хоёрдохи үдэрөө шэнписэ хадажа ябана. Түрүүшын үдэр 10 гектар хадаа.

У. Анатовай фото.

Румыниие Советскэ Армиин сүлөөлһөөр 7 жэлэй ойдо Бухарестдэ болоһон баярай суглаан дээрэ нүхэр К. Е. Ворошиловай хэлэһэн үгэһөө

...эд!

...кэ правительствын ба ...зна коммунистическэ партиин Централъна Комитедэй нэ... советскэ арадай ба Советскэ Союзай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй ..., мүн агуухэ Сталинай ... үмэнэһөө советскэ делега... ...ол фашистска боголшол... Румыниин сүлөөлэгдэһөөр ... ойн һайндэртэй дашарам... ...таанадые ба бүхы румын... ...дые халуунаар амаршалан, ...зүрхэнһөө баяр хүргэнэ. (...мэ альгаташалга).

...лэй урда тээ фашистска ...иин сэрэгүүдые Советскэ ... илаһан толотомо илалта... ...хадаа фашистска диктатурын ... бүримүһэн таһалха ба үхэ... ...дайсанда — фашист... Германида эсэргүү тэмсэлдэ ... арадтай гар гараа бари... ...мүр мүрөөрөө зэргэсэлдэн ... арга боломжые алдарта ...нистическэ партяараа хүтэл... ...дэһэн румынска арадта ... байна.

Коммунистическэ партяар тол... ...он ажалша таряашадтай ...эй хани харилсаатай яба... Румынска хүдэлмэришэн ан... ... прогрессивнэ хүнүүдые ... тойруулан нэгэдүүлээд, ... арадай хүтэлбэрилхы ... ба социалистическэ шэ... ...үүлалтын зохёон байгуу... болоо, шэнэ Румынска ... Республика байгуулаа.

...аануудта шалгарһан Ру... хүдэлмэришэнэй парти ... эрхэ сүлөө ба бэеэ даанхай ... түлөө, социализмын үн... ...уринуудые байгуулхын тү... Румынска арадай тэмсэлые ... толгойлно, тус партиин 30 ... ойе һаяхан бүхы орон, дэл... ...дадүү коммунистическэ ба ...ришэнэй бүхы партинууд ...рлэһэн байна. Тэрэнэй хү... ... доро Румыниин ажалшад ... дайсадай эсэргүүсэлтые ...тайгаар дабажа гараа, ...зно-помещигүүдэй монар... ...гы хээ, помещигүүдые эзэл... ...ан газарһаань хаһаа, тиин ... таряашадые дээрмэдэхэ ...ха эрхэнүүдыень үгы хээ, ... аша туһада газарай рево... ... реформо бэелүүлээ, бү... ...мышленность, транспорт ба ...ые национализировалээ. ... дотор социализм бай... ... бата бэхи үндэһэ һуури... ...они болзор соо байгуулаг... ...они болзор соо Румынска ... Республика шэнэдхэн ху... ...—тэрэ хадаа бодото ... болоһон байна.

...игоо экономическа хүг... ...ол зорилгонуудые амжал... ... шиидхэжэ, румынска ...кын ба культурын хэрэг... ... ехэ анхарал тэрэшэлэн ..., тэдэниие бүгэдэниин... ... болгоо. Румынска Арадай ... Республика арадай ажахые ... эрхилдэг болоо. Энээнэй ... үнгэрһэн хоёр жэлдэ оро... ...промышленна үйлэдбэри хоёр ...гаһан ба дайнай урда ... эгээн дээдэ хэмжээс ... ехээр үлүүлһэн байна.

...ыникын хүдөө ажахыдашье ...алтанууд үндэһөөрөө бо... Румынска правительствын ба ...ришэнэй партиин саг үр... ... туһаламжа хадаа үмсын ... коллективнэ ажахыда ... ...раалан шэлжэн орохо хэ... ... таряашадай ехэ амжалта... ... туйлаха ябадал хангана. ...ришэн ангитай хамтадаа, ...рэнэй түшэг тулгуури бо... Румынска ажалша таряа... ...болж өөрынгөө орониие ...тическэ ёһоор шэнэдхэн ... гэһэн хүсэлэлгэдэнь ... правительствода ба хү... ...нэй партида эршэмтэй ... үзүүлнэ.

... арад национальна ..., наукын ба искусствын ... ехэ амжалта туйлаа. Тэрэ ... буржуазно-помещигүүдэй ... үедэ хэрэгсэгдэнгүй, газаашалагдажа байһан творческо хүсэнүүд ба культурна үнэтэ баялигуудые арадай гүн дундаһаа һэргээн мандуулжа, амидыруулһан байна.

Нүхэд!

Хүсэндөө бүрин этигэһэн Румынска Арадай Республикын ажалшад, өөрынгөө хүдэлмэришэнэй партиин ба правительствын заабаринуудые хэлбэришэгүйгөөр дахан ябажа, түрүүшын табанжэлэй ажахын түсэб ба ороноо электрификацилха 10 жэлэй түсэбые энэ жэлэй эхинһээ ехэ дэбжэлтэтэйгээр бэелүүлжэ ороһон байна. Танай республикын табанжэлэй түсэб хадаа социализмын экономическа үндэһэ һууринуудые байгуулха асари ехэ программа мүн. Энэ табанжэлэй эсэстэ Румынска Арадай Республика хүгжэнги социалистическэ промышленностьтай ба ехэнхидээ механизировалэгдэһэн хүдөө ажахытай орон болохо юм, —бидэ бүгэдэ энээндэ этигэнэбди. Түсэбэй ёһоор, 1955 ондо ажалшадай ажабайдалай хэмжээн, 1950 онтой сасуулхада, 80 процентээр дээшэлүүлэгдэхэ байна.

Румыниин ажалша олониитын дунда ажалай социалистическэ формонуудые дэлгэрүүлһэнэй ба ажалай дэбжэлтын ашаар, нэгэдэхи жэлэй түсэб, мүн бүхы табанжэлэй түсэб бэелүүлэгдэхэнь лабтай гэжэ найдаха баримтые табанжэлэй түрүүшын жэлэй 6 һарын түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд олгоно. **(Нэрьемэ, үни удаан альгаташалга).**

Георгиу-Деж түрүүтэй Румынска хүдэлмэришэнэй партиин, Петру Гроза түрүүлэгшэтэй румынска правительствын хүтэлбэри, Советскэ Союзай ба Румынска Арадай Республикын хоорондохи бата бэхи союз ба хани барисаан, мүн Румынида Советскэ Союзай ба румынска арадай үнэн, агуухэ хани нүхэр Сталинай өөрынь үзүүлжэ байгаа моральна болон материальна саг үргэлжын дэмжэлгэ ба туһаламжа энээнэй найдабари болоно. **(Нэрьемэ, удаан замхашагүй альгаташалга).**

Манай арадуудай хани барисаан үнинэй ба эртэ урда сагһаа эшэ үндэһэтэй юм. Турецкэ богоолшологшодто эсэргүү, бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэлдэ манай арадуудай эрхим хүбүүдэй шуһаар гагнагдажа, түүхын эрхээр бии болоһон энэ хани барисаан, дэлхэйн нэгэдэхи дайнай һүүлээр, румынска арадай дура хүсэлдэ зүришэн, американска, английска ба французска империалистнуудай аша туһада, Румыниин тэрэ үеын зонхилогшодоор эбдэгдэһэн байгаа. 7 жэлэй урда тээ ниитын дайсан— немецко-фашистска агрессорнүүдтэ эсэргүү шэрүүн шанга тулалдаануудай дүлэн соо энэ хани барисаан дахин һэргэн мандажа, политическэ ба социальна шэнэ үндэһэ һууритай болоһон байна. Эб найрамдалай, демократиин ба социализмын түлөө манай арадуудай хамтын тэмсэл энэ үндэһэ һууринь болоно. **(Нэрьемэ альгаташалга).**

Һүүлэй 15 жэлэй турша дотор уласхоорондын харилсаануудта онсо түгшүүритэ байдал тохёолдобо. Мүнөөдэр дэлхэйн империализм улам һэшхэлгүй, улам галзуу дошхон болоо. Энэшье ойлгосотой. Капитализм хадаа өөрынгөө эзэрхэлгын эгээн хүндэ үедэ ороһон байна.

Нүхэд!

Румынска ба советскэ арадуудай хоорондохи, мүн бусад арадуудай хоорондохи хани барисаан саг үргэлжэ бэхижэхэ ба хүгжэхэ ёһотой. Манай оронуудай хоорондохи хани барисаан, хани харилсаан ба харилсан туһалалсалга тухай договор хадаа советско-румынска харилсан ойлголсолгын ба нигта холбооной тодо гэршэ мүн.

Эб найрамдалай түлөө, бүхы арадуудай эб найрамдалай түлөө хамтын, эсэшэ сусашагүй тэмсэл, экономическа ба худалдаа наймаанай нигта холбоонууд, техническэ ба үйлэдбэриин дүй дуршэл андалдан абалсалга, наукын, культурын ба искусствын ажал-ябуулагшадай хоорондохи саг үргэлжын харилсаан, мүн манай оронуудай олониитын болон ниитын организацинуудай хоорондохи саг үргэлжын харилсаан хадаа үдэр бүри бэхижэжэ байгаа хани барисаата эдэ харилсаануудай шухала звенонууд болоно.

Һүүлэй жэлнүүдтэ Советскэ Союзай ба Румыниин арадуудай хоорондо бии болоһон энэ шэнэ харилсаанууд, түүхэ соо үшөө үзэгдөөгүй харилсаанууд хадаа пролетарска интернационализмын принципүүдэй үндэһэ һуури дээрэ, ленинско-сталинска гадаадын политикын үндэһэ һуури дээрэ хүгжэжэ байгаа харилсаануудай, арадуудай ба гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаануудай шэнэ түхэлынь гээшэ. Уласхоорондын харилсаануудай эдэ принципүүд ехэ ба бага бүхы гүрэнүүдэй болон арадуудай бүрин тэгшэ эрхые мэдэрхэ ябадалһаа эшэ үндэһэтэй юм, тэдэнэр Ленин—Сталинай илалтата туг доро хүн түрэлтэнэй һаруул һайхан ерээдүйн түлөө, социализмын түлөө хамтын тэмсэлээр ба ахадүүгэй харилсан туһалалсалгаар бүхэжүүлэгдэһэн байна. **(Нэрьемэ, удаан замхашагүй альгаташалга).**

Пролетарска интернационализмын эбдэршэгүй эдэ принципүүд болбол империалистическэ лагериин гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаануудай үндэһэ болоһон мүнөө үеын буржуазна агрессивнэ империализмын ба национализмын зэрлиг үзэлтэ идеологидо эсэргүү байна. Эли дээрэмдэлгэ, маршализованно оронуудай национальна баялигуудые американска монополистнуудай шунахайгаар ашаглалга — эдэ харилсаануудай жэшээ ба дүнгынь иимэ байна.

Танай баруун хүршэ — мүнөөнэй Югославиин заяань бирагүй харагдана. Энэ ороной зонхилогшод өөрынгөө ехэ һайн, үнэн сэхэ арадые худалдаа, социализмын ба демократиин лагерьһаа урбаа, капиталай ба эгээн хара реакциин лагерь худар тэрьедэн ороо. Англо-американска империалистнуудай бузар хүлһэншэд— Тито, Кардель, Ранкович орон дотор капиталистическэ гурим һэргээн бодхоогоо, югославска арадай демократическа туйлалтануудые дура зоргоороо үгы хээ, далайн сааназхи эзэдэйнгээ аша туһада фашистска шуһата ёһо журам тус орон дотор тогтоогоо. Югославиин арадууд титовскэ фашистска ёһо журамые үгы хэхэ замуудые ба арга хэрэгсэлнүүдые, зобожо ядарһан эхэ ороноо сүлөөлхэ замуудые ба арга хэрэгсэлнүүдые олохо байна. **(Нэрьемэ альгаташалга).**

Нүхэд!

Социалистическэ ба демократическа бүхы хүсэнүүдэй хани харилсаанай ба пролетарска һанал нэгэдэлгын бэхижэжэ байһан мүнөөнэй условинуудта, Советскэ Союзтай Румынска Арадай Республикын ба арадай демократиин бүхы оронуудай улам ехээр нигтаран жагсалга, хани барисаан ба ахадүүгэй харилсаан болбол эб найрамдалай хэрэгтэ, социализмын хэрэгтэ тон шухала удхашанартай байна.

Империалистическэ гүрэнүүдэй англо-американска блок буу зэбсэгүүдые яаралтайгаар бэлэдхэхэ замда ороо, сүлөөлэ дуратай арадуудта эсэргүү сэхэ агрессиин актнуудта шэлжэн ороо, энээн тухай Корейдэхи американо-английска булимтаргашадай ба алуургашадай шуһата интервенци гэршэлнэ.

Гэбэшье, империалистическэ алуургашад Дальнэ Восток дээрэхи энэ бузар аашаараа сэдьхэлээ ханагагүй. Тэдэнэр СССР-тэ коммунизм байгуулгада һаад хэхын, Хитадта шэнэ ажабайдал байгуулгые эбдэхын, арадай демократическа оронуудта али болохоор тойбо татахын тулада ямаршье арга ааша хэрэглэхээ эшэнэгүй. Гэбэшье, энэ талаар империализмын заха хизааргүй эрмэлзэлгэнүүдынь тэдэнэй бирагүй арга боломжоор хизаарлагданхай.

Эб найрамдалда дуратай бүхы арадууд, илангаяа эб найрамдалай түлөө тэмсэжэ байгаа гүрэнүүд эдэ условинуудта дай болюулхын, дай тохёолдуулхагүйн, эб найрамдал хамгаалхын тулада һэрэмжэеэ бүхы хэмжээгээр шангадхаха ёһотой. «Үхэжэ байгаа капиталистическэ богоолшолгые хамгаалхын тулада буржуази ямаршье зэрлиг, хэрзэгы аашануудые, гэмтэ хэрэгүүдые хэхээр бэлэн байна» гэһэн агуухэ Ленинэй һануулгые бидэнэр нэгэшье минута мартаха ёһогүйбди.

«Дэлхэйн арадууд дайнай аюул зоболонгой дабтагдахые хүсэнэгүй. Тэдэнэр эб найрамдал ба аюулгүй байдал бэхижүүлхын түлөө шангаар тэмсэнэ» гэжэ агуухэ Сталин заава.

Агуухэ табан гүрэнэй хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталуулхын түлөө уласхоорондын хүсэтэ кампани энээнэй тодо жэшээ болоно.

Эб найрамдалай хүсэнүүд үдэрһөө үдэртэ урган бэхижэжэ байна. Бүхы арадуудай аюулгүй байдалай ба эб найрамдалай түшэг тулгуури — хүсэн түгэс советскэ гүрэн энэ гайхамшагта тэмсэлые хүтэлбэрилэн ябана. **(Альгаташалга).** Арадай демократиин оронууд эб найрамдалай хэрэгые эридээр ба үнэн сэхээр хамгаалжа байна. **(Нэрьемэ альгаташалга).**

Нүхэд!

Үнгэрһэн 7 жэлэй турша дотор өөрынгөө хүдэлмэришэнэй партиин хүтэлбэри доро румынска арад Советскэ Союзтай ба арадай демократиин оронуудтай ахадүүгэй холбоонуудые бэхижүүлхэ үнэн замаар ябаа, тэдээнтэй хамтадаа эб найрамдалай түлөө, социализмын түлөө тэмсээ.

Энэ гансахан зүб политикэ хадаа демократическа туйлалтануудай бүрин бүтэн байха үндэһэ һуури мүн, Румыниин эрхэ сүлөөгэй ба бэеэ даанхай байдалай найдабари, социалистическэ общество амжалтатайгаар байгуулгын ба шэнэ ажабайдал байгуулагша-арадай, тэмсэлшэ-арадай, алдарта румынска арадай зол жаргалта ерээдүйн найрабари мүн. **(Альгаташалга).**

Социалистическэ общество байгуулхын түлөө тэмсэлдээ, бүхы дэлхэй дээрэ бодото эб найрамдалай түлөө тэмсэлдээ шэнэ амжалтануудые туйлахыень румынска арадта, тэрэнэй правительствода ба хүдэлмэришэнэй партида советскэ делегаци бүхы зүрхэнһөө дахин дахин хүсэнэ. **(Нэрьемэ альгаташалга).**

Советскэ Союзай ба Румынска Арадай Республикын хоорондохи ахадүүгэй эбдэршэгүй хани барисаан мандаха болтогой! **(Нэрьемэ, үни удаан альгаташалга).**

Румынска хүдэлмэришэнэй партиин ба нүхэр Георгиу-Дежээр толгойлогдоһон тэрэнэй Центральна Комитедэй хүтэлбэри доро социализм тээшэ этигэл найдабаритайгаар дабшажа ябаа румынска арад мандаха болтогой! **(Нэрьемэ, удаан замхашагүй альгаташалга).**

Петру Гроза түрүүтэй Румынска Арадай Республикын правительство мандаха болтогой! **(Нэрьемэ альгаташалга).**

Бүхы прогрессивнэ хүн түрэлтэнэй агуухэ вождь ба багша, румынска арадай ба бүхы дэлхэйн ажалшадай эрхим хани манай Сталинда алдар соло! **(Оваци болоһон нэрьемэ, удаан замхашагүй альгаташалга. Бүгэдөөрөө хүл дээрэ бодоно. Румынска арадай ба дэлхэйн бүхы арадуудай агуухэ хани нүхэр И. В. Сталинай хүндэлэлдэ шанга хашхаралдаанууд болоно).**

Хуряалгын үедэ медицинскэ туһаламжа һайнаар эмхидхэе

Таряа хуряалгые саг соонь, гээлтэ хоролтогүйгөөр, һайн шанартайгаар үнгэргэхэ гээшэ колхоз бүхэнэй хүндэтэ зорилго мүн. Тиимэһээ хүдэлмэри хэжэ шадаха бүхы колхознигууд таряа хуряалгада хабаадаха байна.

Хуряалгын үедэ колхоз бүхэндэ хүүгэдэй сезонно ясли эмхидхэхэ ехэхэн удхашанартай. Үбһэ ба таряа хуряалгада хүүгэдтэй эхэнэрнүүдые олоор хабаадуулжа, ажал хүдэлмэреэ түргэнөөр дүүргэхые хүсэдэг колхозой түрүүлэгшэнэр бүри июль һарада яслинуудые эмхидхэжэ, тэдэниие бүхы хэрэгтэй юумээрнь хангаһан байна. Жэшээнь, Кабанскын аймагта түсэбэй ёһоор 200 койкотой яслинууд эмхидхэгдэхэ бад, 209 койкотой яслинууд нээгдээ. Мүн Мухаршэбэрэй, Прибайкальска ба Иволгын аймагуудта хүүгэдэй сезонно яслинууд олоор эмхидхэгдэнхэй.

Ториин аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ (түрүүлэгшэнь нүхэр Максимов), Сталинай нэрэмжэтэ (түрүүлэгшэнь нүхэр Петров), Молотовой нэрэмжэтэ (түрүүлэгшэнь нүхэр Доржиев) ба бусад зарим колхозууд сезонно яслинуудые нээжэ, хүүгэдтэй эхэнэрнүүдые хүдэлмэридэ олоор хабаадуулна. Гэбэшье, тус аймагай зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд яслиин удхашанарые тооногүй. «Улаан Торей» ба «Улаан-Бургалтай» колхозуудай түрүүлэгшэнэр нүхэд Балтатаров, Баинов гэгшэд хуряалгын үедэ ясли нээхэһээ арсаһан байна.

Мүн Заиграйн аймагай «Улаан-Эрхирик» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Санжиев, Димитровэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Филиппов гэгшэд колхозуудтаа ясли нээжэ, хүүгэдтэй эхэнэрнүүдые хүдэлмэридэ ябуулдаггүй байна. Тус аймагай элүүрые хамгаалха таһагые даагша нүхэр Киселев ба хүдөө ажахын таһагые даагша нүхэр Перевалов гэгшэд колхоз бүхэндэ ясли нээхын тула эмхидхэлэй хүдэлмэри мүртэйгөөр ябуулаагүй, тиин сезонно ясли нээлгээр гүрэнэй түсэб дүүргээгүй. Энэ шалтаганһаа боложо, Заиграйн аймагта ясли нээхэ түсэб миил 30 процент дүүргэгдэнхэй. Бичурын аймаг (элүүрые хамгаалха таһагые даагша нүхэр Свинобоева, хүдөө ажахын таһагые даагша нүхэр Оширов) ясли нээлгын түсэбые оройдоо 38 процент дүүргээ. Мүн Сэлэнгын, Яруунын аймагуудай олон колхозууд мүнөө хүрэтэр ясли нээгээгүй юм. Тус аймагуудай Соведүүдэй гүйсэдкомуудай элүүрые хамгаалха ба хүдөө ажахын таһагууд колхоз бүхэндэ сезонно яслинуудые һаяар нээжэ, хуряалгын хүдэлмэридэ хүүгэдтэй эхэнэрнүүдые олоор хабаадуулха ябадал туйлаха зэргэтэй.

Хуряалгын хүдэлмэриин үедэ медицинскэ туһаламжа илангаяа һайнаар эмхидхэлгэ шухала. Бригада бүхэндэ санпост байгуулагдажа, аптечкэ бии болгогдохо ёһотой. Хуряалгын хүдэлмэридэ ябагшадай үбдэхэдэнь хүдөөгэй амбулаторинууд тэрэ сагтань медицинскэ туһаламжа хүргэхэ зэргэтэй. Хүндөөр үбшэлһэн колхозниигуудые хүдэлмэридэнь түргэнөөр бусаахын тулада тэдэниие участково гү, али аймагай больницада абаашажа аргалха хэрэгтэй. Амбулаторинууд үглөөгүүр эртэ ба үдэшэ оройшье хүдэлмэрилжэ, үбшэнтэниие үзэхэ сагаа үргэдхэхэ уялгатай.

Врачебнэ участогуудые ба фельдшерско-акушерскэ пунктнуудые даагшад медицинскэ туһаламжа хүргэхын тулада колхозуудай бригадануудта, полинууд дээгүүр ошохо үдэрнүүдэйнгээ график зохёожо, тэрэнэйнгээ ёһоор хүдэлмэрилхэ зэргэтэй. Мүн городой ба аймагуудай медицинскэ мэргэжэлтэд тусхай графигай ёһоор хүдөө нютагуудта гаража, консультаци үгэхэ, бодото туһаламжа хүргэхэ уялгатай.

Колхозуудта туһалхаяа городһоо ерэһэн хүнүүдэй байха гэрнүүдтэ профилактическа хэмжээ-ябуулга хэхэ шухала. Мүн хамтын эдеэ хоол эмхидхэхэдээ санитарна хиналта табиха хэрэгтэй.

Медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд, Улаан Хэрээһэнэй эдэбхитэд хадаа элүүрые хамгаалгын ба ариг сэбэрые сахилгын гуримай удхашанарые хүдөөгэй хүн зондо һайтар ойлгуулха ёһотой. Тиин таряа хуряалгада ажаллажа байһан колхозниигуудые болон бусад хүдэлмэришэдые халуун анхаралаар хүреэлхэ гэһэн хүндэтэй ба харюусалгатай зорилго медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй урда табигданхай.

Л. Резницкий, БМАССР-эй элүүрые хамгаалгын Министрын орлогшо.

Библиотекэ һурагшадта туһална

Улан-Удэ городой хүүгэдэй библиотекэ республикымнай түрүү библиотекэнүүдэй нэгэниинь юм. Тус библиотекэ хүүгэдэй зунай амаралтын үедэ ехэхэн хүдэлмэри ябуулжа, 1500 гаран уншагшадтай болоо. Тиихэтэй хамта библиотекын номуудай тоо бүри олошороо.

Тэндэ литературно-уранһайханай вечернүүд, утренникгууд үнгэргэгдэдэг. Тэдээндэ эдир уншагшад эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Зунай амаралтын үедэ литературна 9 утренник үнгэргэгдэһэн, эдир уншагшад 7 дахин радио дамжуулга хэһэн, ханын олон газетэ гаргагдаһан ба бусад хэмжээ-ябуулганууд үнгэргэгдэһэн байна.

Библиотекын уншалгын зал соо һурагшад хододоо олон байдаг. Тэдэнэр Сталинска шангай лауреадуудай ба Бурят-Монголой уранзохёолшодой шэнэ номуудые болон үзэдэг предмедүүдтээ хабаатай номуудые абажа уншадаг юм. Тэндэ номуудай выставкэ, уншахые дурадхаһан номуудай список ба фотомонтажууд бии.

Гадна, һурагшад номуудые гэртээ абажа уншана. Эдир уншагшад хүүгэдэй уранзохёолшод А. Гайдарай, С. Михалковой, В. Катаевай ба бусадай зохёолнуудта ехээр дурладаг.

Тус библиотекын дэргэдэ литературна кружок эмхидхэгдэнхэй. 50 гаран һурагшад энэ кружогой хүдэлмэридэ хабаадалсана.

Библиотекын хүдэлмэрилэгшэд ехэ оролдосотойгоор ажаллажа, эдир уншагшадай дунда уранһайханай, научно-техническэ ба бусад номуудые пропагандална. Тиигэжэ һуралсалай шэнэ жэлые һурагшадай һайн бэлэдхэлтэйгээр угтахаа хэрэгтэнь хүүгэдэй библиотекын хүдэлмэрилэгшэд бага бэшэ туһа хүргэнэ.

И. Баженов.

Һуралсалаа эхилхээр бэлэн

Курумканай аймагай Под-Икат гэжэ тосхондо үнгэрэгшэ жэлдэ эхин һургуули нээгдээ һэн. Һуралсалай жэлэй дүүрэмсээр тус һургуули шэнэ жэлдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэриие эхилһэн байгаа. Тэрэнэй ашаар заһабарилгын хүдэлмэри саг болзор соогоо дүүргэгдээ. Бүхэли үбэлдөө хүрэхэ түлеэн бэлэдхэгдэнхэй. Мүн багшанарай байха гэрнүүд заһабарилагданхай.

Һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэхэ хэрэгтэнь тус һургуулида аймпромкомбинат ехэхэн туһа хүргөө. 2 мянган түхэригэй һуралсалай элдэб хэрэгсэлнүүд шэнээр бэлэдхэгдэһэн байна. Мүн олон парта, стол, стул болон шкафууд шэнээр хэгдээ.

Тус һургуулиин һурагшад улам олошорхо юм. Мүнөө тэндэ һургуулиин наһанай хүүгэдэй тоо бүридхэл гүйсэд хэгдэһэн байна.

С. Ангабаев.

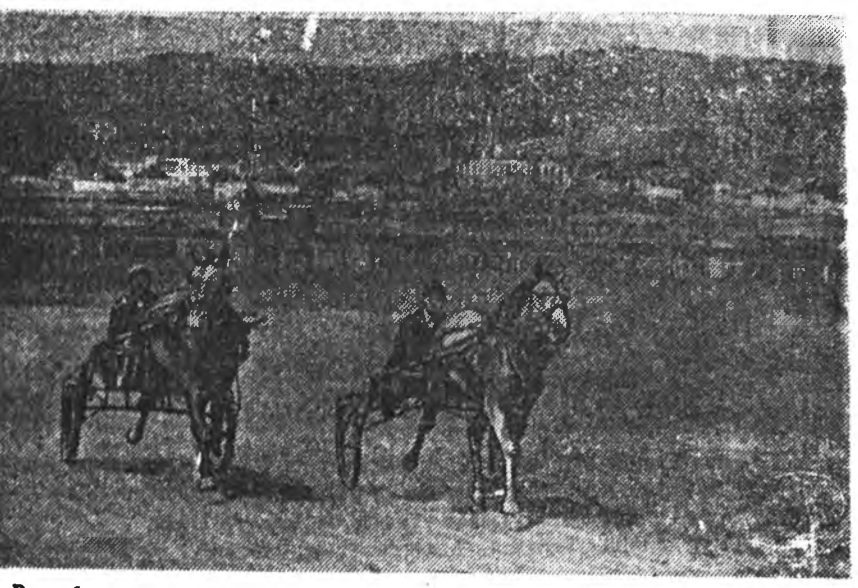

Республиканска госконюшнинн ипподром дээрэ колхозуудай хатарша моридой урилдаан боложо байна.

О. Зенкиин фото.

Шухала хүдэлмэриие тоонoгүй

Ажалшадта саг болзор соонь ба hайн шанартайгаар кино харуулга хадаа культурно-хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ шухала удхашанартай. Гэбэшье, Хориин аймагта киногой үүргые тоохогүй ябадал үзэгдэнэ. Тус аймагта 6 нүүдэл кино, нэгэ стационарна киноустановко бии юм. Тэдэнэй хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхээ хада аймагай бүхы нютагуудта ажаhуудаг ажалшадта кино саг болзор соогоо харуулагдажа байха байна.

Зүгөөр энэ арга боломжо гүйсэд хэрэглэгдэнэгүй. Аймцентрhээ холын колхозуудай гэшүүд кино хаа-яа харана. Жэшээнь, Калининай нэрэмжэтэ колхозой олон малшад Ойбонто гэжэ газарта ажаhуудаг юм. Тэдэнэр бүхэли жэлдээшье кино харанагүй. Хуурай гэжэ газарта Карл Марксын нэрэмжэтэ ба «Красный партизан» колхозуудай 120 гаран үбhэшэд хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэр мүн лэ кино харадаггүй байна. «Родник» колхозой малажалай фермэдэ ба «Гигант» колхозой үбhэ хуряалгын бригадада ажалладаг колхознигуудай ажалайнгаа hүүлээр үдэшэлэн кино хаража, сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэргэхые хэды хүсэдэгшье hаань, тэдэнэй эрилтэ хангагданагүй. «Путь Сталина» колхоз аймцентрhээ 18 километрын газарта байдаг. Гэбэшье, тус колхозой гэшүүд аяар хабарhаа хойшо нэгэшье кинокартина хараагүй.

Зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд нүүдэл кинонуудые транспортаар хангадаггүй байна. Ждановай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Жамсаранов, «Путь Сталина» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Ширапов, «Родник» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Дриевский гэгшэд нүүдэл кинотойгоор ерэhэн киномеханигуудта мори унаа үгэнгүйгөөр, тэдэниие 2—3 үдэрөөр колхозойнгоо центртэ миин байлгажа байдаг юм. Харин тиихэдэнь тус колхозуудай холын гүүртэнүүдэй малшад, үбhэ хуряалгын бригадануудта ажаллагшад үни кино харадаггүй байна.

«Кубанска хасагууд», «Амгалан тайбан үдэрнүүдтэ», «Алтан одоной кавалер» гэжэ ба бусад советскэ шэнэ фильмнүүдые аймцентртэ табяад, харин колхозуудаар абаашадаггүй ушарнууд үзэгдэнэ. Тиимэhээнь колхознигууд советскэ шэнэ шэнэ фильмнүүдые харангүй үлэшэнэ.

Зарим киномеханигууд өөhэдынгөө уялгата үүргэдэ албан хойрогоор хандажа, ажалшадта кино тон муугаар харуулна. Жэшээнь, киномеханик Колмаков хүдэлмэриингөө үедэ архи уужархёод, колхозуудта ерэхэдээ кино харуулгые hаатуулна. Мүн киномеханик Ширапов ажалшадта кино муугаар харуулхаhаа гадна, гүрэнэй зөөри үриhэн байна. Илангаяа Ашангын сомоной ажалшадта кино муугаар харуулха ябадал үзэгдэнэ.

Кинофикациин аймагай таhагые даагша нүхэр А. Печкин аймагайнгаа бүхы ажалшадта кино hайн шанартайгаар, хододоо харуулха ябадал туйлахые оролдодоггүй, ажалшадай гомодолые хараадаа абадаггүй ба ажалай заршам эбдэдэг хүдэлмэрилэгшэдтэ ямаршье хэмжээ абадаггүй байна.

Идеологическа ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин шухала зэбсэг болохо киное хүдөөгэй арад зондо саг болзор соонь hайн шанартайгаар харуулха гээшэ ехэ удхашанартай. Тиимэhээ Хориин аймагай партийна ба советскэ органууд кинофикациин аймагай таhагай хүдэлмэриие түргөөр hайжаруулжа, советскэ киноискусствын түрүү зохёолнуудые ажалшадта hайн шанартайгаар хододоо харуулха ябадал туйлаха зэргэтэй.

М. Санжиев.

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, августын 23. (ТАСС). Корейскэ Арадай армиин соединенинүүд Хитадай арадай hайндураганай частьнуудгай нигта хани харилсаатай ябажа, бүхы фронтнууд дээрэ дайсанай добтолгонуудые гэдэргэнь сохёо гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани мүнөөдэр мэдээсэбэ.

Центральна ба зуун фронтнууд дээрэ Арадай армиин частьнууд ба Хитадай hайндуратан ниитэ добтолго эхилхэ гэhэн дайсанай hэдэлгэнүүдые амжалтатайгаар эбдээд, тэрэнэй хүнүүд ба техникэдэ гээлтэ хоролтонуудые ушаруулаа.

Мүнөөдэр Арадай армиин зенитнэ частьнууд ба самолёдуудые агнан буудагшад дайсанай 3 самолёт унагаагаа.

Кэсоной нейтральна зоные американска самолёдой дабаhанай тодорхой баримтанууд тухай

ПЕКИН, августын 23. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондент Кэсонhоо иигэжэ дамжуулна:

Кэсондохи конференциин районие американска самолёдой бомбодоhон ба буудаhан ябадал иимээр болоо гэбэл: августын 22-ой үдэшын 10 час 20 минутада американска самолёт Кэсондохи конференциин боложо байhан районд нэбтэрэн ороод, доогуур ниидэжэ хоёр гү, али гурба дахин тойрон ниидэhэн ба тэрэнэй hүүлээр бомбонуудые дары хаяhан байна. Үзэгдэhэн бомбонуудай нэгэниинь напалмова байгаа; тэрэнь конференциин заседаниин болодог газарhаа 200—300 метр зайтай газарта ба манай делегациин резиденциhээ зүүн-хойшоо, багсаахада, 800 метр газарта тэhэрhэн байна. Тэhэрhэн газарта байhан сорго дары шатаа. Манай делегациин резиденциhээ баруун-хойшоо, багсаахада, 200 метртэ байдаг үндэр дээрэ 3 бомбо хаягдаа. Бомбодоhонойнгоо hүүлээр американска самолёт манай делегациин резиденциhээ хойшоо байhан районие пулемёдоор буудаба.

Американска талын хэhэн энэ эшүүригүй бузар, хорото хэрэг Кэсондохи манай делегациин гэшүүдэй, Хитадай ба гадаадын корреспондентнүүдэй, мүн Кэсоной районой хүн зоной дунда угаа ехэ зэбүүрхэл үүдхэбэ. Энэ инцидент хадаа Кэсоной нейтральна зонодо нэбтэрэн ороод, Паньмыньчжониин дэргэдэ манай патрулиие тоhоhон американска ба лисынмановска сэрэгүүдэй августын 19-нэй провокационно актhаашье үшөө ехэ муухай байна. Кэсондохи хэлсээнүүдые таhалдуулха ябадалда шэглүүлэгдэhэн американска империалистнуудай зорюутын заговорые энэ инцидент элирүүлнэ.

Хойто Кореядахи вольфрамова баялигуудые эзэмдэхэ гэhэн американска түсэбүүд тухай

ПРАГА, августын 22. (ТАСС). Телепресс агентствын токийска корреспондент иигэжэ дамжуулна:

Даб дээрэхи эблэрэлгэ тухай Кэсондохи хэлсээнүүдэй үедэ ООН-эй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй баримталжа байгаа хэраа бодолой ба Корее hэргээн байгуулха талаар ООН-эй генеральна директор американец Дональд Кингсли гэгшын Корея ошоhоной хоорондо нигта холбоо байна гэжэ Токиодохи ООН-эй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй главнокомандалагшын штабта дүтэ байгаа нюурнууд мэдээсэнэ.

Пусан ошохынгоо урда тээ, Кингсли ООН-эй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй главнокомандалагша Риджуэйтэй удаан хөөрэлдөө гэжэ эли болоо, хөөрэлдэхэ үедөө Кингсли болбол США-гэй обороно-до элсүүлхэ управлениин хүтэлбэрилэгшэ Чарльз Вильсонhоо абаhан заабари тухайгаа Риджуэйдэ мэдээсэбэ. Корейскэ марганец ба вольфрамые американска промышленностиин угаа ехээр хэрэглэхэ болоhон ябадалые хангахын тулада Урда Кореяын хүдэлмэришэнэй химда сэнтэй хүсые ашаглаха ба түүхэй эдэй ресурсануудые ашаглаха арга боломжо шэнжэлхые Вильсон захираа гэжэ Кингсли мэдүүлбэ.

38-дахи параллельhээ хойгуур вольфрам, марганец ба тумэрэй баялигтай районд ООН-эй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй үлэхые американска промышленна нюурнууд ехээр хүсэнэ гэжэ Кингсли Риджуэйдэ мэдүүлбэ. Эдэ баялигуудые эзэлэлгэ хадаа США-да буу зэбсэгүүдые үйлэдбэрилхэ ябадалда ехэ амжалта болохо байна гэжэ харагдана.

США-гэй гүрэнэй департамент ба президент Трумэн Хойто Кореядахи вольфрамай баялигтай районие ООН-эй зэбсэгтэ хүсэнүүд ямаршье сэнгээр гартаа бариха ёhотой гэhэн Вильсоной hаналые бүрин дэмжэнэ гэжэ Кингсли хөөрэлдөөнэйнгөө түгэсхэлдэ Риджуэйдэ ойлгуулба.

Риджуэйтэй Кингслиин хөөрэлдөөн хадаа демаркационно лини 38-дахи параллельhээ хойгуур гараха тушаа американска түлөөлэгшэдэй зүгhөө Кэсондохи хэлсээнүүдэй үедэ нэтэрүү шангаар оролдожо байhанай шалтагаание тодорхойгоор харуулна гэжэ тухайлна. Энэ нэтэрүү оролдолгонь Урда Кореяын территориhоо гадна, мүн Хойто Кореядахи вольфрамова баялигтай районуудые США-гэй хиналта доро абаха гэhэн hанаашалгаар тайлбарилагдана гэжэ заана.

Французска ажалшадай үхибүүдэй байдал тухай „Юманите" газетын мэдээсэл

ПАРИЖ, августын 21. (ТАСС). «Юманите» газетэ французска ажалшадай үхибүүдэй хүндэ байдал тухай мэдээсэнэ. Французска олохон hургуулинууд 15—20 жэлэй турша дотор заhабарилагдаагүй үмхирhэн байшангууд дотор байдаг юм гэжэ газетэ тэмдэглэнэ.

hуралсалай шэнэ жэлдэ 300 мянган үхибүүд hургуулиин газаа тээ үлэжэ магадгүй байна. Энэ кризис үгы хэхын тулада 12 мянган шэнэ класс нээхэ ба тэды шэнээн тооной багшанарые хүлhэлхэ хэрэгтэй юм. Дайнай хойто тээхи табан жэлдэ саг зуурын баракнуудые оруулалсаад, классуудай ойролцоол 10 процент шахуунь hэльбэгдэhэн байна. Тэдэ баракнууд hуралсалай байра болгогдон ашаглагдана.

Байра байдалай хүшэр хүндэ условинууд ба hургуулинуудтахи зохимжогүй муухай байдал үхибүүдэй бэеын элүүртэ ехээр нүлөөлнэ. Медицинскэ гэршэлэлгын үндэhөөр, Сена департаментын hурагшадай 39 процентнь «медицинскэ саг үргэлжын хиналта доро байха» үхибүүдэй зэргэдэ оруулагдаа. Гэбэшье, Францида үхибүүдэй больницанууд ба санаторинууд угаа үсөөн байна.

Дай бэлэдхэхэ ябадалда үе үе болоод лэ 100 — 100 миллион франк гаргашалдаг французска правительство hургуулиин кризисые үгы хэхын тулада 24 миллиард франк оложо «шадаагүй».

Баруунай эзэмдэгшэ гүрэнүүдэй сэрэгүүдэй маневрнүүд Баруун Германида боложо байна

БЕРЛИН, августын 21. (ТАСС). АДН агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, Зульцбах-Розенбергдэхи Максимилиансхютте районд хэдэн үдэрэй турша дотор американска сэрэгүүд маневрнүүдые хэжэ байна. Понгольцын районд хартаабхын полинууд, нуга сабшалан, шэниисын полинууд американска танкнуудаар ба артиллереэр дэбhэгдэн, үгы хэгдээ.

Сентябриин 4-hөө 7 хүрэтэр английска сэрэгүүдэй шэнэ ехэ маневрнүүд хэгдэхэнь, тиин маневрнүүдэй болохо районинь Меккельфельд, Мозибург ба Эвендорф городууд хүрэтэр үргэдхэгдэхэ юм гэжэ Харбург округой зоной суглаан дээрэ английска офицер мэдээсэбэ.

АРТИСТНАР ҮБhЭ... КОНЦЕРТ ХАРУ...

Бурят-Монголой гүрэн... монниин литературно-хүг... торниин бригада Хориин б... гын аймагуудай кол... ябаад ерэбэ.

Энэ бригада Хэжэнгын... колхозуудаар ба тэдэнэй... ряалгын бригадануудаар... концерт табяа. Артистн... нигүүдые Бурят-Монгол... хёолшод ба композитор... Х. Намсараевай, Ц. Г... Б. Ямпилоевай, Ж. Батуев... шеевэй, Дадуевай ба бус... хёолнуудтай танилсуула... дэнэр колхознигуудта ш... нуудые зааhан байна. Н... борков «Манай нютаг», ... хээр», «Ажалай герой» б... багша» гэжэ дуунууд... гоёор дуулажа, шагнагш... нирхуулаа. Тиихэдэ тэдэ... сал колхозой центр шад... шэ, харин 60—70 киломе... hан холын үбhэшэдтэ ко... руулаа.

Б. Шар...

Тобшо hонин...

◆ Түрүүшын 60 цен... ряан. Хориин аймагай К... нэрэмжэтэ ба «Победа» ... дай полинууд дээрэ ко... таряа хуряалга эхилээ.

Августын 20 до Калин... рэмжэтэ колхоз «Загот... бэлэдхэлэй пунктда түр... 60 центнер таряа хам... рүүн тушааба.

◆ Түсэбhөө гадуур за... шааба. «Байкал» колхоз... банск) загаhа барилгын ... (бригадирынь нүхэр Т... жэлэйнгээ түсэбhөө гаду... ран центнер загаhа гүр... шааба.

◆ hургуулинуудта 4... эмхидхэгдэхэнь. Улан-Удэ... hургуулинуудай дэргэдэ ... дай эдеэлхэ халуун б... эдеэтэй 45 буфедые худа... маанай организацинууд ...

◆ Үгэрсэ тушааха ... дүүргэбэ. Круминай ... колхозой (Бичура) огоро... гада гүрэндэ үгэрсэ туш... сэбөө дүүргэбэ.

Мүнөө тус колхоз эрт... (hонгино, үгэрсэ) ... 4000 түхэригэй олзо ору...

◆ Эрхим асашан. ... нэрэмжэтэ колхозой (Хо... шүүн Ц. Аюров hүридэ ... hэ хаяхадаа бэрхэ хүн г... жэ болонхой юм. Мүн... үдэрэйнгөө нормые 160 ... дүүргэнэ.

ЗАhАБАРИ

Манай газетын ус... номерто толилогдоhон түр... соо хүдөө нютагуудта ... hуралсалай шэнэ жэл о... 15-hаа эхилхэнь гэжэ за... шахые гүйнабди.

Ре...

СОВЕТСКЭ МОРЯГУУД ХИЛЫН СААНА ЮУ ХАРАДАГ БАЙГААБ

ЕГИПЕДТЭ БА МАЛАЙЯДА

«Академик Крылов» теплоходой капитанай нэгэдэхи туhалагша В. И. Пашковой хөөрөөн

Үнгэрэгшэ жэлдэ манай «Академик Крылов» теплоход хэдэн капиталистическэ ба колониальна оронуудай, тэрэ тоодо Египедэй портнуудта хүрэhэн байна.

Суэцкэ каналаар гарахынгаа урда тээ, манай теплоход Порт-Саида дээрэ түлишэ ба эдеэ хоолой зүйлнүүдые нэмэжэ абаhан байха юм. США-hаа Англи ошожо ябаhан хэдэн олон танкернэ суднонуудые бидэ хараhан байнабди, империалистнууд хадаа Дүтын Востогой оронуудай нефтиие зэрлигээр дээрмэдэн абаашана.

Зогсохо үедөө, суднонуудта ашаа тээжэ ба тэдэнhээ буулгажа байhан портын хүдэлмэришэд-грузчигуудай ажал-хүдэлмэриие ажаглан хараабди.

Колониальна оронуудта хүдэлмэригүйдэлгэ ажалшадта хүндэ хохидол саг үргэлжэ үзүүлнэ. Грузчигуудые хүдэлмэридэ абалга суднонуудай дэргэдэ хэгдэнэ. Хүдэлмэриин үдэрэй эхилхын урда тээ эрэгтэйшүүл бүлэг олоороо судныn дэргэдэ сугларна. Ашаа тээхэ ба буулгаха хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэ хадаа сугларагшадай дундаhаа эгээл бэе hайнтай хүнүүдыень шэлэжэ, хүдэлмэридэ абана. Тиихэдэ шадал багатайшуулынь тараха баатай болодог юм.

Ашаа тээлгэ ба ашалга имагтал гараар хэгдэнэ. Советскэ портнуудта ашаа тээхэ ба буулгаха хүдэлмэридэ хүсэтэ техникэ хэрэглэгдэжэ, грузчигуудай ажал тон ехээр хүнгэдхэгдэдэг байна. Тиихэдэ, Египедэй портнуудта суднонуудта ашаа тээлгэ ба ашаа буулгалгые механизацилhан ябадалые бидэ ойройдоошье хараагүйбди.

Египедтэ хабаатай Александрия портдо манай теплоход 1948 ондо хоёр дахин ороhон байна. Порт дээрэ зургаан кранууд байба. Эдэ крануудаар судноhоо ашаа буулгаха гэжэ hанаабди, гэбэшье ашаае гараар буулгажа ороhон байна. Ашаа буулгалгын хүдэлмэридэ грузчигуудые хүлhэлэн абана. Тэдэнэй дунда 10—13 наhатай хүбүүд олон оролсоо. Судныn трюмууд соо хүдэлмэри хэхэ даалгабари тэдэнэр абаhан байха юм.

Бидэ иимэ ушар ажаглаhан байнабди. Ашаа буулгажа байха үедөө нэгэ грузчик унаhан хабтагайда сохюулжа, хүлөө гэмтээгээд, саашадаа хүдэлмэрилхэ аргагүй болоhон байха юм. Тэрээндэ медицинскэ ямаршье туhаламжа үзүүлээгүй. Үдэр соо хүдэлмэрилhэнэйнгөө түлөө хүлhэеэ тэрэ абадаг, тэрээндэ медицинскэ туhаламжа үзүүлэгдэдэг юм гү гэжэ бидэ hонирхобобди. Теэд бидэнэй табиhан асуудал грузчигуудые ехээр гайхуулhан байгаа. Бэеэ гэмтээhэн хүнүүд дахин хүдэлмэрилхэшьегүй, тэдээндэ юушье түлэгдэхэгүй юм гэжэ грузчигууд бидэндэ харюусаhан байна.

Манайда, Советскэ Союзда хүн бүхэнэй ажал хууляар хамгаалагдана. Советскэ ажалша хүнүүд түлөөhэгүйгөөр аргалуулха, медицинскэ туhаламжа абаха, санаторинууд ба амаралтын байшангуудта амарха дүүрэн арга боломжотой. Капиталистическэ оронуудта бүхы баялигынь мүлжэгшэдэй гарта байдаг юм.

Египетскэ портнуудта элдэб хамhабариин хүдэлмэринүүдтэ эхэнэрнүүдэй ажаллажа байхые ажаглаhан байнабди. Причалнууд дээрэ араб-эхэнэрнүүдэй оронhо илган сэбэрлэжэ байхые би хараhан байнаб. Тэдэнтэй шарбаа нюсэгэн багахан үхибүүд байлсаба. Тэдэ үхибүүд эхэнүүдтэеэ хамта бүхэли үдэрэй турша соо тооhо залгилсадаг ба тропическа наранда шаруулдаг байха юм.

Грузчигуудай салин хүлhэн тухай хэлэхэдэ, тэдэнэрэй үдэрэй хүлэhэн арайхан гэжэ мууханаар эдеэлхэ арга боломжо олгодог байна. Грузчигуудай хубсаhаниинь hанги набта hүрэнхэй, тэдэнэр хүл нюсэгээр хүдэлмэрилнэ, обедтоо кукурузна лепешка, хэдэн жэжэхэн загаhа ба hонгино эдинэ.

Манай ороной арад коммунизмын агуухэ барилгануудые бодхоожо байна. Манайда асари ехэ гидротехническэ барилганууд хэгдэжэ ба каналнууд малтагдажа байна. Эдэ барилганууд дээрэ хүсэ ехэтэ экскаваторнууд, землесосууд, кранууд, бульдозернууд, томо тусхай автомашинанууд, бетонно заводууд ба бусад техникэ ашаглагдана. Эдэ бүгэдын ашаар бүхы хүшэр хүдэлмэринүүд механизацилагдажа, хүнэй ажал хүнгэдхэгдэнэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлэгдэнэ.

Энэ хадаа капиталистическэ оронуудта бэелүүлэгдэжэ шадагдахагүй байна.

Суэцкэ канал элиhэлиг гобиин дундуур гарана. Тэрэнэй утань 164 километр шахуу юм. Эрьенүүдынь ходоо хэмхэрэн унажа байдаг. Суэцкэ каналые заhабарилгада ямар «техникын» хэрэглэгдэдэг байhые бидэ хараабди. Тэндэ, хэдэхэн хүсэ багатай землесосуудhаа бэшэ, ондоо ямаршье техникэ хэрэглэгдэнэгүй.

Каналай нэгэ захаhаа, нүгөөдэ заха хүрэтэрнь хэдэн мянган нюсэгэн шахуу хүнүүд хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэй ажалай услови айхабтар хүндэ хүшэр байха юм. Тэдэнэр шанга наран доро ажаллана, хуушан фанерэ ба лист түмэрөөр хэгдэhэн нүхэнүүд соо ажаhууна. Түмэр плитанууд ба цементээр каналай эрьеые хүнүүд гараараа хашаалдаг байна.

Египедэй таряашадай ажал бүришье хүндэ хүшэр юм. Манай теплоходой Суэцкэ каналаар Улаан далай шэглэн ябаха үедэ газарай жэжэхэн участогуудые бидэ хараhан байнабди. Эдэ участогуудаа таряашад мотыгаар элдүүрилнэ. Мори унаагай орондо анзаhа жүдхэжэ ябаhан хүнүүдые бидэ хараабди. Эдэ үгытэйшүүлэй ажаhуудалай услови ехэ муу. Тэдэнэр шабараар хэгдэhэн балгааhанууд соо үхэр малтай хамтадаа ажаhууна. Хубсаhа хунарынь hанги набта hүрэшэнхэй.

Тэндэхи үгытэйшүүлэй hуурин газарнууд соогуур асфальтированна харгынууд гарана. Тэдэ харгынуудаар гоё автомашинануудтай туристнууд гүйлгэлдэнэ. Тэдэнэр гол түлэб американецууд, англичанууд ба нютагай баяшуул байха юм. Баян ресторануудтай, уhанда орохо бассейнэнүүдтэй, теннисэнэ талмайнуудтай гоёнууд лайпернууд Суэцкэ каналаар ябажа байдаг. Урдажа ябадаг эдэ ордонуудай бортнууд дээрэhээ баяшуул-буржуйнууд хадаа дарлагданги хүнүүдые дээрэлхүүгээр хаража ябадаг байна.

1950 оной май hарада Малайяда, Сингапур портдо хүрэhэн байнабди. Эдеэ хоолой продукт ба түлишэ нэмэжэ абахын тулада энэ портдо ороhон байгаабди.

Ороной центр болохо — Сингапур дээрэ хэдэн арбаад мянган малаецууд ба хитадууд хайрсагуудай хабтагайнуудаар ба лист түмэрэй үртэhэнүүдээр хэгдэhэн отогууд соо гү, али саг үргэлжэ hуухаар түхеэрэгдэhэн hаланууд дээрэ ажаhууна. Эдэ «байранууд» соо бүхэли бүлэ айлнууд ажаhуудаг байха юм. Орон дотор туберкулез ба халдабарита үбшэнүүд ехээр дэлгэрэнхэй.

Тропическа уhанда судныn тамархада, тэдэнэй оёорынь ракушканууд ба далайн үбhэ ногоогоор хушагдадаг байна. Корпусыень эдэ үбhэ ногооhоо сэбэрлэхэ гээшэ ехэ хүндэ хүдэлмэри юм. Теэд энэ хүдэлмэриие малаецууд ба... ямаршье түхеэрэлгэ хэр... дүүргэдэг байха юм. Судн... дорохи хубиие ракушка... хүбхэ ногооноонь сэбэрл... лада аргамжанууд ба ... hуурнуудые абаад, тэдэн... нуудта hуугаад гарадаг ... гамжануудаа судныn кор... гуур татаад, тэдэ аргам... раа дамжан 7-hоо 10 метр... уhа руу шунгаад, судные ... дэг юм. Тиихэдэнь, тэдэн... ба шэхэнүүдhээ шуhан ... байна. Иимэ ажал хэгшэд... дүлии, уушханай үбшэнт... дог, үхэдэг байха юм.

Колониальна оронуудай... өөhэдынгөө байдалтай ... Тэдэнэр өөhэдынгөө эрх... гэй түлөө тэмсэлые улам... хана. Эдэ оронуудай хүдэл... ангиин эмхидэл улам ... Малайягай арад коммун... партиин хүтэлбэри доро ... гөө эрхые хамгаалхын ту... лийска колонизаторнуудта... сэн зэбсэгтэ тэмсэл хэнэ. ... зонхилхы нюурнууд хада... ска арадай национальна ... гын хүдэлөөе дарахабди ... дадаг байгаа. Тэдэнэр М... дай хэхын тулада тон ех... зөөри гаргашална. Теэд ... листнуудай hэдэлгэнүүд ... на. Юуб гэхэдэ, өөhэды... сүлөөгэй ба бэеэ даанха... лай түлөө тэмсэлдэ жаг... hон арад илагдашагүй ба...

Харюусалгата ...

Б. А. О...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23. заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23. Отделов: партийной жизни, культуры и быта—4-52, сельскохозяйственного ... промышленности—6-84, мест. информации и писем — 6-84. Для междугородных переговоров — 18.

Н—03667. Типография Управления полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж ...